

Ray Dhaliwal
Real Estate Broker

Moving to Indiana?

Contact Ray Dhaliwal @ 317-993-4987

Helpful in Easy and Accessible Home Loans at best Interest Rates.

Listing and Selling Homes in Indianapolis Area.

Good relations with all the well reputed leading Builders in the Area.

Specialized in Pre-Sale homes for Investment and Residential purposes.

CENTURY 21 SCHEETZ
RAYD@C21Scheetz.com

Twenty-Fourth Year of Publication

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@gmail.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 24, Issue 03, January 21, 2023

20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਝੁਕਾਈ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਲਈ ਹੈਲਮੇਟ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਖਿਲਾਫ ਰੋਹ

ਸ਼ਰਾਬ ਫੈਕਟਰੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਜ਼ੀਰੋ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਨਸੂਰਵਾਲ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲੱਗੇ ਮੋਰਚੇ ਅੱਗੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਝੁਕ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਬਣੇ ਹਾਲਾਤ ਸਾਫ਼ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ।

ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਹੁਣ 'ਕਿਸਾਨ ਮਿਲਣੀ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨਗੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ 'ਕਿਸਾਨ ਮਿਲਣੀ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਬੇੜੇ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ 12 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨਗੇ। ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚੋਂ ਕਰੀਬ 200 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਬਿਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰ ਵੀ ਬੈਠਣਗੇ।

ਸ਼ਰਾਬ ਫੈਕਟਰੀ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਫੈਕਟਰੀ ਨੇੜੇ ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੋਰਚਾ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਗਾਰਾ ਉਦੋਂ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਧਰਨਾਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ ਨੇੜਿਉਂ ਜਬਰੀ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰ ਆਈਆਂ ਤੇ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਇਹ ਮੋਰਚਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣਦਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਚੱਲੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਸੀ ਫੁੱਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇਕ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਰ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਵਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਤੇ ਆਖਰ ਸਰਕਾਰ

ਨੂੰ ਗੋਡਿਆਂ ਪਰਨੇ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ, ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਫੈਕਟਰੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲੋਕ ਘੋਲ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਮਾਲਬਰੋਜ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਵੱਲੋਂ 2006 ਵਿਚ ਜੀਰਾ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਮਨਸੂਰਵਾਲ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਫੈਕਟਰੀ/ਈਥਾਨੋਲ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੀ। ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਦੀਪ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਇਸ ਸ਼ਰਾਬ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਖਿਲਾਫ ਮਨਸੂਰਵਾਲ ਲਾਗਲੇ ਤਕਰੀਬਨ 40 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 24 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ 46 ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਈ। (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈਲਮੇਟ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭਖ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਹ-ਟੋਪ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਰਗ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਸਖਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਲਈ ਹੈਲਮੇਟ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹੁਕਮਰਾਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਲਈ ਲੋਹ-ਟੋਪ (ਹੈਲਮੇਟ) ਪਹਿਨਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਝੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਸਿੱਖ ਇਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਉਧਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਖਿਲਾਫ ਹੁਣ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਵੀ ਨਿੱਤਰ ਆਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੈਲਮੇਟ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ। ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਲਈ ਹੈਲਮੇਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਸਾਲ 1962, 1965, 1971 ਤੇ ਕਾਰਗਿਲ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਦੇ ਹੈਲਮੇਟ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ। ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੈਲਮੇਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀ ਕਦੇ ਵੀ ਹੈਲਮੇਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਲਾਹ ਸਕਦੇ। ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੈਲਮੇਟ ਦਾ ਬਦਲਵਾਂ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

TBF
THE BAINS FIRM

Manpreet S. Bains

Personal Injury and Wrongful Death Attorneys

No Fees Unless Recovery for Your Injuries is Made

CONTACT US AT:
Phone: (510) 474-0028 • E-mail: info@thebainsfirm.com
www.thebainsfirm.com

Personal Injury and Wrongful Death Attorneys

Case Results*

- \$10 MILLION
Motorcycle vs. Truck Collision
- \$8 MILLION
Wrongful Death
- \$5.25 MILLION
Traumatic Brain Injury

WILLIAM E. WEISS
Of Counsel

Offices in San Francisco and Union City

ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809
ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 718-262-9700
(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

120-20 101 Ave. S. Richmond Hill, New York 11419

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Ravidasia Sikh family looking for a suitable match for their April 25, 1989 born, 5'2" daughter, working as a nurse in India. The boy must be USA citizen, well settled, with family values. Caste no bar. Serious enquiries only. Please Contact us at: 209 596 3193

48-51

Looking for a suitable Ramgarhia Sikh Dhiman match for our beautiful daughter (green card holder), 29 years, 5' 7", MSC - Physics (India), and licensed paraprofessional educator, residing in Chicago area. Please contact: manpreets1211@gmail.com

46-49

Jatt Sikh family looking for a Jatt Sikh match for their 34 years, 5' 4" daughter. Master of Business Administration, Marketing, Food media. Permanent Resident of Canada. Mother retired govt. Principal, Brother Sarpanch of village & now preparing for MLA Election, urban and rural property. Boy wanted from jatt sikh family only. Contact us at: +1 4373328422 or E-mail at: puneetasra17october@gmail.com

40-43

Khatri sikh family looking for a US citizen, Green card, H1 or work permit match for their Oct' 84 MS, divorcee issueless US Citizen daughter working in New York upstate. Contact us at +91-7888508778 (WhatsApp No.)

40-43

Jatt Sikh family looking for a well-settled Jatt Sikh boy for their 29/5'6", RN, BSN, USA citizen daughter. A boy on study visa or H1B visa holder can also be considered. Please contact us at: Whatapp (1)-224-361-1456

37-40

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Khatri Hindu family looking for a suitable match for their son US Citizen 38, 5'9" divorced with full custody of child, non-smoker/non-drinker. Caste and religion no bar. Well settled in California. Please contact whatsapp/phone: 909-286-5400"

3-6

ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਿੱਖ, 36 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'11" ਡਿਗਰੀ ਹੋਲਡਰ, ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੀ ਸੋਹਣੀ ਸੁਨੱਖੀ (ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਵਾਲੀ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ) ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ: 765-602-6904 (ਵ੍ਹਾਟਸਐਪ)।

2-5

An educated Jatt Sikh family looking for a suitable match for their 42, 5'10" son - US citizen, a lawyer working at a major US University. Doctorate degree from US. Divorced, shared custody of two kids. Please contact us at: dsr9822@gmail.com

2-5

Khatri Sikh family residing in USA looking for a compatible Sikh match from USA or Canada for their US citizen Turbaned son, 1984 born, 5'10", never married, BS & MS (USA), working as an Engineer with a pharmaceutical company in Pennsylvania. Caste no bar. Serious enquiries only. Please contact us with complete details and picture at WhatsApp +1-331-280-7906 or E-mail at sanjogmatri27@gmail.com

1-4

Looking for suitable, educated match for Jatt Sikh boy, born in 1995, 5'10, well settled in USA, own business, back home from moga, Punjab. Prefer girl in USA or canada. Please send biodata and most recent pictures to whatsapp 17345482767 or Email- satnambhullar1966@gmail.com

1-4

Looking for a suitable match for our USA green card holder, 5'7" 1987 born Sikh Tonk Kshatriya son. All family members are settled in the USA. Educational level includes business management and currently works in transportation. Serious inquiries please contact @ 314-309-4408 or E-mail at: santokhkainth53@gmail.com.

1-4

Suitable Jatt Sikh match for US born Jatt Sikh Gill boy 30, 5'8.5" and is of healthier build. Only sibling belonging to a well to do family with land and property in India and US. Currently manages the family owned Gas station. Call 269-506-0599 and/or email gill9256@gmail.com

1-4

Jatt Sikh family looking for a suitable Jatt Sikh girl for their US born 27 years, 5'11", Mechanical Engineer son. Boy is well established and doing a federal job. Girl must be Engineer or Doctor. Serious enquiries only. Please contact us at 678-448-2202.

53-3

Khatri Sikh family looking for a beautiful educated Sikh girl from USA, Canada, or India for their USA citizen son, born in 1987, 5'11", mechanical engineer working in automotive company. Upper cast, no bar. Please contact us at 1-586-604-6191 or email at maninderoberoi1@gmail.com

51-54

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਬੋਪਾਰਾਏ 29 ਸਾਲ, 5'10" ਰੰਗ ਗੋਰਾ ਜੀਓਫਿਜ਼ਿਕਸ ਗਰੈਜੂਏਟ (ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੰਨੀਪੈਂਗ ਕੈਨੇਡਾ) ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੀ ਆਰ, ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਸਿਟੀਜ਼ਨ/ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਹਨ। ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ: 734-968-1195 or e-mail: kaurgurvinder1965@yahoo.com

50-53

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਪੱਗੜੀਧਾਰੀ (Trim Beard) ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ. ਸਿਟੀਜ਼ਨ, 28 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'11" Teetotaler, CPA ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ. ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ H1B ਵੀਜ਼ਾ ਹੋਲਡਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ: 415-518-0418

50-53

Ramgharia Sikh family looking for a suitable match for thier US citizen,1990 born, 6 feet son, Working as an Engineer in Michigan. Please contact us @ 734-419-3292.

49-52

Looking for a suitable Ramgarhia Sikh Dhiman match for our well-settled boy (U.S Citizen), 29 years, 5' 11", residing in Chicago area. Please contact: manpreetrupal24@gmail.com

49-52

ਸੋਕੇ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਨੂੰ ਮੀਂਹ ਨੇ ਦਿਵਾਈ ਰਾਹਤ

ਸੈਲਮਾ (ਅਲਬਾਮਾ) ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਤਬਾਹੀ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ: ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਅਹਿਮ ਰਾਜ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਪਿਛਲੇ 3 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਕੇ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਜੂਝਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋਕੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲਣੀ ਪਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਵਾਤਾਵਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ।

ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਚਾਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪਈ ਬਾਰਿਸ਼ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਦਿਵਾਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਰਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਜਨ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਬਾਰਿਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਚੰਗੀ ਖਬਰ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਹੈ।

'ਯੂ ਐੱਸ ਡਰਾਟ ਮੋਨੀਟਰ' ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਮੀਂਹ ਨੇ ਸੋਕੇ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਖੁੰਡਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਜੋ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਓਰੇਗੋਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜੇ ਕੇਵਲ 1% ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਸੋਕਾ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਭਿਆਨਕ ਸੋਕੇ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਰੋਲ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਜੇ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੀਂਹ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਤੂਫਾਨ ਨਾਲ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ : ਅਲਬਾਮਾ ਦੇ ਸੈਲਮਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਤੂਫਾਨ ਨੇ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੈਲਮਾ ਦੇ ਮੇਅਰ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ

ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਭਿਆਨਕ ਤੂਫਾਨ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੌਮੀ ਮੌਸਮ ਸੇਵਾ ਨੇ ਸੈਲਮਾ ਵਿਚ ਭਿਆਨਕ ਤੂਫਾਨ ਆਉਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ

ਸੈਲਮਾ (ਅਲਬਾਮਾ) ਵਿਚ ਹੋਈ ਬੱਦਲਵਾਈ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼।

ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਡਲਾਸ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਕੋਰੋਨਰ ਵਿਲੀਅਮ ਐਲਨ ਡੇਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂਫਾਨ ਨੇ ਵਿਆਪਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਲਾਸ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਇਕ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਭਾਵੇਂ ਬਚਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਕਈ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਉੱਡ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਉੱਪਰ ਮਲਬੇ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

-ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ

ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ ਵਲੋਂ '2023 ਵਰਕਿੰਗ ਬੋਰਡ' ਦਾ ਗਠਨ

ਨਿੱਕ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ. ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ

ਸਿੱਕਾਗੋ: ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸਿੱਕਾਗੋ (ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ.) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਲ 2023 ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਆਗੂ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਹੇ, ਨਿੱਕ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਾਲ 2023 ਲਈ ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ।

ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ. ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਬਕਾ ਮੋਟੋਰੋਲਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ

ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੇ ਕੋਲ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ 2023' ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਡੂਪੇਜ, ਗਲੇਨ ਐਲਿਨ ਇਲੀਨੋਇਸ ਦੇ ਐਮ ਏ ਸੀ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿਚ 25 ਮਾਰਚ, 2023 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6:30 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗਾ।

2023 ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ. ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ - ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ - ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਕੱਤਰ, ਪਰਮਜੋਤ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ - ਸਹਾਇਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਕੱਤਰ, ਗੁਰਲਾਲ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ - ਵਿੱਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ - ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਵਿੱਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ - ਅੰਤਰ-ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਯੂਥ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਜਿਗਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ - ਖੇਡ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ. ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੂਲ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿੱਕ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਮੈਨੇਜਰ ਹਨ ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ

ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਸਮਰਪਿਤ ਟੀਮ ਹੈ, ਜੋ ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ.

ਵਰਜੀਨੀਆ: ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ, ਇਕ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਵਰਜੀਨੀਆ: ਇਥੇ ਬੀਚ ਦੇ ਇਕ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮਸ਼ੀਨਗੰਨ ਸਮੇਤ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਕ 35 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਰਜੀਨੀਆ ਬੀਚ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜੌਹਨ ਡੇਨ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਤੋਂ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਛਾਪੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਮਿਲੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ।

ਅਮਿੱਟ ਯਾਦਾਂ ਛੱਡ ਗਿਆ 'ਗਰੈਂਡ ਫੇਮ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਵਾਰਡ ਸ਼ੋਅ 2023'

ਪਟਿਆਲਾ: 'ਗਰੈਂਡ ਫੇਮ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਵਾਰਡ ਸ਼ੋਅ' ਸਥਾਨਕ ਸ਼ਹਿਨਾਈ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਐੱਚ ਐਮ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਹਨੀ ਮੁਟੇਜਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਮਿੱਟ ਯਾਦਾਂ ਛੱਡਦਾ ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਉਭਰ ਰਹੇ ਟੈਲੈਂਟ ਅਤੇ ਹੁਨਰਬਾਜ਼ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੇ-ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਧੀਆ ਮੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ, ਦਿੱਲੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਦਵਿੰਦਰ ਹਸੀਜਾ, ਪੋਲੀਵੁੱਡ ਪੋਸਟ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਵੰਦਾ, ਪੋਨੂੰ ਬੱਤਰਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਆ, ਨੀਮਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਦਿਵਿਆ ਸ਼ਰਮਾ,

ਨਵਲ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ, ਉਥੇ ਹੀ ਮਾਡਲਿੰਗ ਅਤੇ ਪਾਲੀਵੁੱਡ ਇੰਡਸਟਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਨਾਮੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਇਸ ਸ਼ੋਅ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਣੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾਮੀ ਮਾਡਲ ਸੋਨਾਲੀਕਾ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਆਸ਼ੂ ਬਾਵਾ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਿੱਥੇ ਮਾਡਲਾਂ ਨੇ ਰੈਂਪ ਵਾਕ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜਲਵੇ ਬਿਖੇਰੇ, ਉਥੇ ਹੀ ਨੰਨੂ ਬੱਚੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਰਹੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਡਲਿੰਗ ਨੇ

ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। ਨਤੀਜਿਆਂ

ਐਵਾਰਡ' ਮਾਰੀ ਠਾਕੁਰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼,

ਮਹਿਕ ਦਿਓਲ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਕੋਸ਼ਲ ਫਸਟ-ਰਨਰਅਪ ਰਹੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਏ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਫੈਸ਼ਨ ਸ਼ੋਅ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਡਲਾਂ ਨੂੰ ਐਵਾਰਡ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਭ ਦੇ ਉੱਜਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਐੱਚ ਐਮ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰ ਹਨੀ ਮੁਟੇਜਾ ਦੇ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਉਭਰ ਰਹੇ ਟੈਲੈਂਟ ਅਤੇ ਹੁਨਰਬਾਜ਼ ਮੁੰਡੇ, ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਮੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

-ਵੇਰਵਾ ਤੇ ਤਸਵੀਰ: ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਈ-ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ

ਕੈਲਗਰੀ: ਈ-ਦੀਵਾਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਕੈਲਗਰੀ ਵਲੋਂ ਲੰਘੀ 14 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ, ਸਾਹਿਬੇ ਕਮਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ, ਆਨਲਾਈਨ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ 11 ਮਹਾਨ ਪੰਥਕ ਕਵੀ/ਕਵਿੱਤਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਦਾਤੇ, ਸਰਬੰਸ ਦਾਨੀ, ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਗੀਤ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਤੇ ਸੰਚਾਲਕ- ਡਾ. ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਉਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਸਮੂਹ ਕਵੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ 'ਜੀ ਆਇਆਂ' ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸਭਾ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਬੱਚੀਆਂ ਅਮਿੱਤੋਜ ਕੌਰ ਤੇ ਅਨੁਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਸਰਵਣ ਕਰਾਇਆ। ਗੁਰਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲੀ ਤੇ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਸਭ ਨੂੰ ਮੰਚ 'ਤੇ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ- ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਆਏ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ ਨਾਲ, ਗੁਰਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਗੀਤ- 'ਲੱਥਣਾ ਨਹੀਂ ਰਿਣ ਸਾਥੋਂ, ਬਾਜਾਂ ਵਾਲੇ ਮਾਰੀ ਦਾ' ਹਾਰਮੋਨੀਅਨ 'ਤੇ

ਸੁਣਾ ਕੇ, ਸੰਗੀਤਮਈ ਮਾਹੌਲ ਨਾਲ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਗੀਤਕਾਰ ਤੇ ਗਾਇਕ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ 'ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖ ਸਕਾਂ, ਹਾਲੇ ਮੇਰੀ ਕਲਮ ਏਨੀ ਸਮਰੱਥ ਨਾ ਹੋਈ' ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸੁਣਾਏ।

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਨੇ 'ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ' ਗੀਤ ਅਤੇ ਯੂ.ਕੇ. ਤੋਂ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਪੱਡਾ ਨੇ 'ਜੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ

ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨ ਨੇ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਦੇ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਰਚਨਾ, ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇਸੂਈ ਨੇ ਮਾਛੀਵਾਤੇ ਦੇ ਜੰਗਲ ਦਾ ਸੀਨ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਗੀਤ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਸਿਆਟਲ ਤੋਂ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਾਇਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਆਦਮਪੁਰੀ ਨੇ 'ਕਲਮਾਂ ਕੀ ਲੇਖਾ ਲਿਖਣਾ ਉਹਦੇ ਉਪਕਾਰਾਂ ਦਾ', ਗੀਤ ਸੁਣਾ ਕੇ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਸੰਗਤ ਨੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਗੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ।

ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਨੇ ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਉਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਮੂਹ ਕਵੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ' ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਇਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਜੈਪੁਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਹੋਏ ਬ੍ਰਿਜਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਆਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਤੇ ਅਮਿੱਟ ਛਾਪ ਛੱਡਦਾ ਇਹ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਸੰਪੰਨ ਹੋਇਆ। ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਡਾ. ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਾਲ 403 978 2419 ਜਾਂ ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ 587 718 8100 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

-ਗੁਰਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਗਰੇਵਾਲ ਫੋਨ: +1 403 404 1450

ਅਲਬੇਲਾ ਨੇ 'ਕਲਗੀਧਰ ਜਿਹਾ ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਇਐ ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਣਾ', ਨੋਇਡਾ ਤੋਂ ਆਏ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਡੀ.ਈ.ਓ (ਰਿਟਾਇਰਡ) ਨੇ 'ਉਸ ਨੀਲੇ ਘੋੜੇ ਵਾਲੇ ਦੀ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਨਹੀਂ', ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਆਏ ਸਿਮਰਜੀਤ ਕੌਰ

ਸਾਰੰਗੀ ਵਾਦਕ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਕਵੀਸ਼ਰੀ, 'ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਦਾਨੀ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਭੁੱਲ ਨਾ ਜਾਇਓ', ਮਖੂ (ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ) ਤੋਂ ਡਾ. ਸਤੀਸ਼ ਨੁਕਰਾਲ ਸੋਨੀ ਨੇ 'ਗਾਥਾ ਸੁਣ ਲਓ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀ' ਤਰੰਨਮ 'ਚ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ

ਨਾ ਹੁੰਦੇ' ਭਾਵਪੂਰਤ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਈ। ਮਗਰੋਂ ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੋਸਟ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ 'ਸਰਬੰਸ ਦਾਨੀ' ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਪੰਥਕ ਸ਼ਾਇਰ- ਸੁਜਾਨ

ਜਲੰਧਰ ਉਪ ਚੋਣ: 'ਆਪ' ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਚੁਣੌਤੀ

ਜਲੰਧਰ: ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ 'ਭਾਰਤ ਜੋਤੋ ਯਾਤਰਾ' ਦੌਰਾਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਦੋਹਾਂਤ ਮਗਰੋਂ ਜਲੰਧਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਉਪ ਚੋਣ ਹੋਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਛਿੜ ਗਈ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 2024 ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਅਜੇ 16 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ 1951 ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਉਪ-ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਹਲਚਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਥੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਬਣੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬੋਝੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਇਹ ਦੂਜੀ ਉਪ-ਚੋਣ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਹਿਲੀ ਉਪ-ਚੋਣ ਸੰਗਰੂਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਮਗਰੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਕਸ ਦੂਜੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਬਿਹਤਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ

ਟਿਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਵੱਟ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ 2024 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪਵੇਗਾ। ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਚੋਣ ਲਈ ਮਰਹੂਮ ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ

ਫਿਲੌਰ (ਰਾਖਵਾਂ) ਤੋਂ 1992 ਅਤੇ 2002 ਦੌਰਾਨ ਬਤੌਰ ਵਿਧਾਇਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ। ਸਾਲ 2007 ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸਿਰਫ 273 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ

ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧੌਖੇ ਨਾਲ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਆਰ ਵੈਕਟਰਮਨੀ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੈਕਟਰਮਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਜਿਸ 'ਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 'ਡਰ, ਧਮਕੀ, ਤਹੱਫੇ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਰਾਹੀਂ ਧੌਖਾ ਦੇ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੈਕਟਰਮਨੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਮਿੱਤਰ ਵਜੋਂ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ

ਮੁੰਬਈ: ਪੈਰਿਸ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਉਡਾਣ 'ਚ ਯਾਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾੜਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਡੀ.ਜੀ.ਸੀ.ਏ. ਨੇ ਏਅਰਲਾਈਨ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ 'ਚ ਯਾਤਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਪਖਾਨੇ ਵਿਚ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣਾ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ। ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਯਾਤਰੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਖਾਲੀ ਸੀਟ ਉੱਤੇ ਲੇਟ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਮਹਿਲਾ ਯਾਤਰੀ ਦਾ ਕੰਬਲ ਵੀ ਲੈ ਲਿਆ ਜਦ ਉਹ ਪਖਾਨੇ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ।

ਨਾਲ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 2012 ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਫਿਰ ਸਿਰਫ 31 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਉਪਰੰਤ ਸਾਲ 2014 ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਤੇ 70,981 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਟੀਨੂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਸਾਲ 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ 19,491 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ 2017 ਦੌਰਾਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਹਲਕਾ ਫਿਲੌਰ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਹਾਰ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਣਾ ਪਿਆ। ਸਾਲ 2022 ਦੌਰਾਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਫਿਲੌਰ ਤੋਂ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਜਿੱਤਣ ਨਾਲ ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸਫਰ ਵੀ ਹਲਕਾ ਫਿਲੌਰ ਅੰਦਰ ਪਏ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਾਰਨ ਮੁਕਾ ਗਏ। ਦੋ ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਭੰਗ

ਲਾਹੌਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਬਲੀਗੁਰ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਪਰਵੇਜ਼ ਇਲਾਹੀ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ 48 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਲਾਹੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ (ਪੀ.ਟੀ.ਆਈ.) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੀ 'ਇੱਛਾ' ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਇਸ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ 48 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ, "ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਬਣਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮੈਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਗਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।" ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਇਲਾਹੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਹਮਜ਼ਾ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸਰੀਫ਼ ਦੇ ਪੁੱਤਰ) ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਗਰਗ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ

ਸੰਗਰੂਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਗਰਗ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਅਬਜ਼ਰਵਰ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਗਰਗ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਭੇਜ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਹਲਕੇ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਗੇ। ਇਥੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਗਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਕਾਰਨ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਕਾਡਰ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਖੋਰਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਦੀ ਹਲਕੇ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 2012 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਗਰਗ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਦਕਿ 2017 ਦੀ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਪਿਛਲੀ 2022 ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੁਨਾਮ ਦੇ

ਵਿਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਗਰਗ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 5 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟ ਹੀ ਮਿਲੀ। ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਚੀਫਡਾਸ ਵਿਚਕਾਰ ਪਈ ਫਿੱਕ ਮੌਕੇ ਗਰਗ ਨੇ ਚੀਫਡਾਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਿਭਾਈ ਪਰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਗਰਗ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ।

ਗੈਂਗਸਟਰ ਜ਼ੋਰਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ

ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ: ਨੇੜੇ ਢਕੋਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਗੈਂਗਸਟਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਜ਼ਖਮੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਯੁਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਜ਼ੋਰਾ ਵਾਸੀ ਹਲਵਾਰਾ ਬਿਲਗਾ ਜਲੰਧਰ ਵਜੋਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ੋਰਾ ਲੰਬੇ ਦਿਨੀਂ ਫਗਵਾੜਾ ਤੋਂ ਕਾਰ ਖੋਹਣ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਲੁਟੇਰਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫੜ ਲਏ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ੋਰਾ 9 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਫਿਲੌਰ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਏ.ਜੀ.ਟੀ.ਐਫ. ਟੀਮ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਹ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਗੈਂਗਸਟਰ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਥੋਂ ਇਕ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰਾ ਨੰਬਰ 105 ਵਿਚ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਐਂਟੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ (ਏ.ਜੀ.ਟੀ.ਐਫ.) ਦੇ ਏ.ਆਈ.ਜੀ. ਸੰਦੀਪ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਅਤੇ ਏ.ਜੀ.ਟੀ.ਐਫ. ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਹੋਟਲ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਜ਼ੋਰਾ ਨੂੰ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ

ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਗੈਂਗਸਟਰ ਜ਼ੋਰਾ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਪਹਿਲੀ ਗੋਲੀ ਏ.ਆਈ.ਜੀ. ਸੰਦੀਪ ਗੋਇਲ ਦੇ ਲੱਗੀ ਪਰ ਬੁਲੇਟ ਪਰੂਫ ਜੈਕਟ ਪਾਈ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੋਪੜ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਵੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੈਂਗਸਟਰ ਜ਼ੋਰਾ ਨੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਰਮਜ਼ਾਨ ਮਲਿਕ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਅਲੀ ਆਈ.ਡੀ. ਪਰੂਫ ਨਾਲ ਕਮਰਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ 4 ਵਜੇ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਤੁਰੰਤ ਹੋਟਲ ਨੂੰ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲਾ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਚੱਲਿਆ।

ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਘੁਟਾਲੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਪਰਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਲੱਗੀਆਂ

ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਰਗੜੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ (ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ.) ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਏ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀਆਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਖੁਲਾਸੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਇਸ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿਚ ਰਲੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਇਕ ਪੂਰੀ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਲੇਬਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਪਰਲੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਅਨਾਜ (ਕਣਕ ਤੇ ਚੌਲ) ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਘਟੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਅਨਾਜ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਡ-ਡੇਅ ਮੀਲ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਚੰਗੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਕਣਕ ਤੋਂ ਚੌਲ ਬਾਹਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਵੇਚੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਵਾਰ ਹੋਈ ਕਣਕ ਤੇ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ, ਭੰਡਾਰਨ ਤੇ ਵੰਡ ਵੇਲੇ

ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘੁਟਾਲਾ ਕਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨੇ ਨੂੰ ਚੁਨਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ 'ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਣਕ' ਤਹਿਤ ਮਾਰੇ ਛਾਪਿਆਂ 'ਚ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਮਿਲ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਣਕ-ਚੌਲ ਚੋਰੀ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਿਲਾਵਟ ਲਈ ਰਾਹ ਤਲਾਸ਼ਣਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਐਨਾ ਵਿਆਪਕ ਤੇ ਸੈਕੱਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 90 ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੁਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਣੇ 75 ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ

ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਅਨਾਜ ਦੀ ਖਰੀਦ ਤੇ ਭੰਡਾਰਨ ਖੁਦ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਨਸਪ, ਮਾਰਕੈੱਡ ਵਰਗੀਆਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਸਟਾਫ਼ 50 ਕਿਲੋ ਦੇ ਬੋਰੇ ਵਿਚੋਂ 3 ਕਿਲੋ ਕਣਕ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਵਜ਼ਨ ਘਟਣ 'ਤੇ ਬੋਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾ

ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਭਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਕਣਕ ਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਚੌਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਮਿਲ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਚੌਲਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਲ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਿਲ ਮਾਲਕ ਕਈ ਵਾਰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਧੀਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੌਲ ਕੱਢਦੇ ਸਨ ਪਰ 55 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਤੈਅ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 67 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਚੌਲ ਹੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਥੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪੁਰਾਣਾ ਨਿਯਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿਚ ਐਨੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕਾਫੀ ਸੁਧਾਰ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾੜੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਚੌਲ ਵਿਚ ਰਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚੋਰੀ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਉਦੋਂ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਜਦ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਚੌਲ ਭੇਜਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਮਾਲਕ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਕੇ ਕਣਕ-ਚੌਲ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।

ਨੇਪਾਲ 'ਚ ਜਹਾਜ਼ ਡਿੱਗਿਆ; ਪੰਜ ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਣੇ 68 ਹਲਾਕ

ਕਾਠਮੰਡੂ: ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਪੋਖਰਾ ਵਿਚ ਯੇਤੀ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 68 ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 12 ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਦਸੇ ਮੌਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਣੇ ਕੁੱਲ 72 ਵਿਅਕਤੀ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਜਹਾਜ਼ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਮੌਕੇ ਨਦੀ ਕੰਢੇ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸਾਬਕਾ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਸਕੱਤਰ ਨਾਗੇਂਦਰ ਘਿਸੇਰੇ ਕਰਨਗੇ। ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਅਥਾਰਿਟੀ (ਸੀ.ਏ.ਏ.ਐਨ.) ਮੁਤਾਬਕ ਯੇਤੀ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ 9ਐਨ-ਏ.ਐਨ.ਸੀ. ਏ.ਟੀ.ਆਰ-72 ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਕਾਠਮੰਡੂ ਦੇ ਤ੍ਰਿਭੂਵਨ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ 10:33 ਵਜੇ ਉਡਾਣ ਭਰੀ ਸੀ। ਪੋਖਰਾ

ਹਿਮਾਲਾ ਵਿਚ ਵਸੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੈਲਾਨੀ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੋਖਰਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਮੌਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਸੇਤੀ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਪੁਰਾਣੇ ਤੇ ਨਵੇਂ

ਕੋਰਿਆਈ, ਇਕ ਇਕ ਆਸਟਰੇਲੀਅਨ, ਫਰੈਂਚ, ਅਰਜਨਟੀਨੀ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ। ਉਪਰ, ਭਾਰਤੀ ਅੰਬੈਸੀ ਨੇ ਇਕ ਟਵੀਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਣੇ ਕੁੱਲ 15 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੇਤੀ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੁਸ਼ਵਾਰਾ, ਬਿਸਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਰਾਜਭਰ, ਸੋਨੂ ਜੈਸਵਾਲ ਤੇ ਸੰਜੈ ਜੈਸਵਾਲ ਵਜੋਂ ਦੱਸੀ ਹੈ। ਨੇਪਾਲ ਵਿਚਲੇ ਭਾਰਤੀ ਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਕ ਟਵੀਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, "ਯੇਤੀ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦਾ ਏ.ਟੀ.ਆਰ-72 ਜਹਾਜ਼ ਕਾਠਮੰਡੂ ਤੋਂ ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਮਗਰੋਂ ਪੋਖਰਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਨੇੜੇ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਉਡਾਣ 'ਤੇ ਪੰਜ ਭਾਰਤੀ ਯਾਤਰੀ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਰਾਹਤ

ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ ਹਨ।" ਭਾਰਤੀ ਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਬੈਸੀ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਹੈ ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਉੱਤੇ ਨੇੜਿਓਂ ਨਜ਼ਰ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉੱਜ ਅਜੇ ਤੱਕ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਫੈਰੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ। ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਯੇਤੀ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਬਾਰਤੋਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪੋਖਰਾ ਵਿਚ ਮੌਸਮ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਸੀ ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਇੰਜਨ ਵੀ ਚੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋਇਆ।" ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਸਥਾਨਕ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਉਤਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚੌੜਾ ਗੇੜਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਕ ਫੀਸਦ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ 40 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੌਲਤ

ਦਾਵੇਸ: ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਇਕ ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਦੌਲਤ ਦਾ 40 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੇਠਲੇ 50 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਕੁੱਲ ਦੌਲਤ ਦਾ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੂਹ ਆਕਸਫੈਮ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਥਿਕ ਫੋਰਮ (ਡਬਲਿਊ.ਏ.ਐਫ.) ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਇਥੇ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਅਸਮਾਨਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਦੇ 10 ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜ ਫੀਸਦੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਸੰਪਰਕ ਸਕੀਮ 'ਉਡਾਣ' ਤਹਿਤ ਟੀਅਰ-2 ਅਤੇ ਟੀਅਰ-3 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ 60 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਸੀ.ਆਈ.ਐਸ.ਐਫ. ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 1650 ਜਵਾਨ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਿਊਰੋ (ਬੀ.ਸੀ.ਏ.ਐਸ.) ਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਈ.ਐਸ.ਐਫ. ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਹਵਾਈ ਟਰਮੀਨਲਾਂ ਤੋਂ ਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ

ਲੋੜੀਂਦੇ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਹਿਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ' ਵਰਗੇ ਛੋਟੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਇਸ ਖੇਤਰੀ ਸੰਪਰਕ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੇਂਦਰੀ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਮਲਾ

ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ (ਸੀ.ਆਈ.ਐਸ.ਐਫ.) ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਬਾਕੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਟੁੱਕੜੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕਸਾਰ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਉਡਾਣ' (ਉਡੇ ਦੇਸ਼ ਕਾ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ) ਨਾਮ ਹੇਠ 21 ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਸੰਪਰਕ ਸਕੀਮ ਲਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤਾਜ਼ਾ ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਉਡਾਣ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ 57 ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਵਾਨ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 27 ਸੀ.ਆਈ.ਐਸ.ਐਫ. ਦੇ ਜਵਾਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾਣਗੇ।

'ਆਪ' ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀ ਉਲੀਕੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਪਾਠਕ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਪਾਰਟੀ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ 117 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬੁਝ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀ ਉਲੀਕੀ। ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਪਾਠਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ 10 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਹੀ 'ਆਪ' ਨੇ ਕੌਮੀ

ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਈ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੇ 25,000 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਗਭਗ 20,000 ਕੱਚੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਪੱਕੇ ਕੀਤੇ। 'ਆਪ' ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਟੋਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 500 ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਬਾਕੀ ਵਾਅਦੇ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ।

ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਬਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਰ 'ਬੇਨੀ ਗੈਬਰੀਏਲ

ਲੁਈਸਿਆਨਾ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਰ 'ਬੇਨੀ ਗੈਬਰੀਏਲ ਨੇ 'ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ' 2022 ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਟੈਕਸਸ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਗੈਬਰੀਏਲ ਫੈਸ਼ਨ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ, ਮਾਡਲ ਤੇ ਸਿਲਾਈ ਇੰਸਟਰਕਟਰ ਹੈ। 'ਮਿਸ ਯੂ.ਐਸ.ਏ.' ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲੀਪੀਨੋ-ਅਮਰੀਕੀ ਹੈ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਿਸ ਵੈਨਜ਼ੁਏਲਾ ਅਮਾਂਡਾ ਡਡਾਮੇਲ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਉੱਤੇ ਰਹੀ। ਨਿਊ ਓਰਲੀਨਜ਼ ਵਿਚ ਹੋਏ 'ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ' ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਤੀਜੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਡੋਮੀਨਿਕ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਅੰਡਰੀਨਾ ਮਾਰਟੀਨੇਜ ਰਹੀ। ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਦਿਵਿਆ ਰਾਏ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਰਨਾਮ ਸੰਧੂ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਆਖਰੀ ਗੇੜ ਵਿਚ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਗੈਬਰੀਏਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਜੇ ਉਹ ਜਿੱਤਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਖਿਤਾਬ ਨੂੰ ਬਦਲਾਅ

ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵਰਤੋਗੀ।' ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ 'ਮਿਸ ਯੂ.ਐਸ.ਏ.' ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸ਼ਨ ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ ਵਿਚ 'ਰੀਸਾਈਕਲ' ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ

ਸਿਲਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖੀਏ, ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖੀਏ ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀਏ।'

ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਨਫਰਤੀ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਅਲਾਮਤ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਨਸ਼ਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਜ਼ਾਦ ਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਪ੍ਰੈੱਸ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਟੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੈਨਲ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੈਰਾਨੀ ਜਤਾਈ ਕਿ ਟੀ.ਵੀ. ਨਿਊਜ਼

ਐਂਕਰ ਜੇਕਰ ਨਫਰਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐੱਮ. ਜੋਸ਼ਫ ਅਤੇ ਬੀ.ਵੀ. ਨਾਗਰਤਨਾ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਉਲਟ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਨਫਰਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਾਈ: ਰਾਜਨਾਥ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਮੀਡੀਆ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 1951 'ਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 'ਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਚ ਸੋਧ ਤੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮੀਡੀਆ ਟਰਾਇਲ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਬੈਂਚ ਨੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਉਡਾਣ 'ਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਸ਼ਾਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਾਲੀਆ ਘਟਨਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਤੱਕ ਨਸ਼ਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਅਜੇ ਕੇਸ ਚੱਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। 'ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਹੈ।' ਜਸਟਿਸ ਜੋਸ਼ਫ ਨੇ

ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਕਰੋਨਾ ਸਬੰਧੀ ਸਹੀ ਅੰਕੜੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਹਾਂਗਕਾਂਗ: ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ (ਡਬਲਿਊ.ਐਚ.ਓ.) ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਲਾਮੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੀਨ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ ਅਤੇ ਵਾਇਰਸ ਫੈਲਣ ਸਬੰਧੀ ਅੰਕੜੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਮਹਾਮਾਰੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਰੋਨਾ ਮਾਮਲੇ ਵਧਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਕਰੋਨਾ ਸਬੰਧੀ ਸਹੀ ਅੰਕੜੇ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਖਬਾਰ 'ਗੋਲਬਲ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਕਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿਚ ਵੀ ਆਲਾਮੀ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਡਬਲਿਊ.ਐਚ.ਓ. ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ।

ਪੇਂਡੂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤ ਵੱਲ ਮੁੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਰਕਾਰਾਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਇਸ ਸਮੇਂ 79.5 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਘੱਟ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਕਮੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ 21,920 ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਇਸ ਸਮੇਂ 4485 ਡਾਕਟਰ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ ਤੇ 17,435 ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਘੱਟ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ 600 ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇੱਥੇ 151 ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਥੇ 449 ਹੋਰ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰਤ 516 ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇੱਥੇ 33 ਹੀ ਹਨ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰਤ 372 ਦੀ ਪਰ ਇੱਥੇ 18 ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਹਨ।

ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਰਜਨ 83.2 ਫੀਸਦੀ, ਜਨੇਪਾ ਮਾਹਿਰ ਤੇ ਇਸਤਰੀ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ 74.2 ਫੀਸਦੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ 81.6 ਫੀਸਦੀ ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ 79.1 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਘੱਟ ਹਨ। ਇਹ ਕਮੀ ਕੁੱਲ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ 79.5 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ 'ਚ 10 ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਹਨ।

ਮਿਆਰੀ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ: ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬਣਾਉਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 26 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 400 ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਮੁਹੱਲਾ ਕਲੀਨਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ, ਜਦਕਿ 100 ਮੁਹੱਲਾ ਕਲੀਨਿਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਹੱਲਾ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਹੱਲਾ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ।

ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਚਾਰ ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰਾਂ (ਸਰਜਨ, ਦਵਾਈ, ਜਣੇਪਾ/ ਇਸਤਰੀ ਰੋਗਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੈਰਾਮੈਡੀਕਲ ਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੇਂਡੂ ਸਬ-ਸੈਂਟਰਾਂ 'ਚ ਮਹਿਲਾ ਸਿਹਤ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਏ.ਐਨ.ਐਮ. ਦੀ 3.6 ਤੇ ਪੁਰਜ਼ ਸਿਹਤ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ 66.6 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਕਮੀ ਵੀ ਹੈ। ਸਬ ਸੈਂਟਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਗੁਜਰਾਤ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ, ਉਤੀਸਾ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ 'ਚ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਜੋ ਕਿ ਪੇਂਡੂ ਆਬਾਦੀ ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਪਰਕ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੜੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, 'ਚ ਸਿਹਤ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੀ 74.2 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਘਾਟ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਚ ਐਲੋਪੈਥਿਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ 3.1 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮੀ ਉਤੀਸਾ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ 1,57,935 ਸਬ-ਸੈਂਟਰ, 24,935 ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਤੇ 5480 ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਹਨ। ਇਕ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਤੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਜਦਕਿ ਇਕ ਸਬ-ਸੈਂਟਰ ਕੋਲ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 5000 ਤੇ 3000 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁਣ ਲੋਕ ਆਨਲਾਈਨ ਦੇਖ ਸਕਣਗੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਖਸਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਮਾਸਟਰਪਲਾਨਜ਼ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਤੋਂ ਤੇ ਜ਼ੋਨਲ ਪਲਾਨ ਬਾਰੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਤਾ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਿਮੋਟ ਸੈਂਸਿੰਗ ਸੈਂਟਰ (ਪੀ.ਆਰ.ਐਸ.ਸੀ.) ਦੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਵਿਧੀ ਵਿਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਆਵੇਗੀ ਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 43 ਮਾਸਟਰਪਲਾਨਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 22 ਮਾਸਟਰਪਲਾਨਜ਼ ਲਈ ਖਸਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਡਿਜੀਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਮੈਪਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਕਮਾਨ ਹੱਥ ਲਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ (ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ.) ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਅਕਸਰ ਆਈ.ਜੀ. ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰਲੇ ਰੈਂਕ ਦਾ ਅਫਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੂਬਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਦੇ ਦੋ ਵੱਖੇ ਵੱਖੇ ਦਫਤਰ ਹੋਣਗੇ। ਹੁਣ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਮੌਜੂਦਾ ਜ਼ੋਨਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ 'ਤੇ ਨੱਥ ਪਾਉਣਗੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰ ਅਧੀਨ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਉਪਰ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਮਤੀ, ਚੇਨਈ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ 'ਚ ਵੀ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲ ਐਨ.ਸੀ.ਬੀ. ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਜਿਥੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੂਬਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਉਸ ਦੇ ਰਾਡਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੁਣ 'ਗੁੰਡਾ ਟੈਕਸ' ਵਸੂਲੀ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਖੋਲ੍ਹੇਗੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਬਠਿੰਡਾ ਰਿਫਾਈਨਰੀ 'ਚ ਚੱਲੇ ਗੁੰਡਾ ਟੈਕਸ ਦੀ ਫਾਈਲ ਖੋਲ੍ਹ ਲਈ ਹੈ। ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. (ਵਿਜੀਲੈਂਸ) ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦਫਤਰ ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ 'ਗੁੰਡਾ ਟੈਕਸ' ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ 'ਤੇ ਗਾਜ਼ ਡਿੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਰੀਬ ਇਕ ਦਰਜਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਲਮਬੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਫਰਵਰੀ 2018 ਵਿਚ ਬਠਿੰਡਾ ਰਿਫਾਈਨਰੀ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਬਣ ਰਹੇ ਪੈਟਰੋ ਕੈਮੀਕਲ ਯੂਨਿਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਜੋ ਰੇਤਾ ਬਜਰੀ ਆਦਿ ਦੀ ਵੇਚਾ-ਢੁਆਈ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ 'ਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ 'ਗੁੰਡਾ ਟੈਕਸ' ਵਸੂਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅੱਕੇ ਹੋਏ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਉਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ 25 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਨੌਂਪ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਰਿਫਾਈਨਰੀ ਤੋਂ ਉਤਪਾਦਨ ਨੌਂਪ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਸਨ।

ਵੇਚਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਪੜਤਾਲ ਕਿਸੇ ਤਣ-ਪੱਤਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਲਪੇਟੇ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਕਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਮਿਕਸਰ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੀ ਹਨ ਜੋ ਗੁੰਡਾ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਜਿਸ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਵੀ 'ਗੁੰਡਾ ਟੈਕਸ' ਵਿਚ ਭੁਮਿਕਾ ਪੜਤਾਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਹਲਕੇ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਵੀ ਗੁੰਡਾ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ 'ਆਫ਼ ਰਿਕਾਰਡ' ਗੁੰਡਾ ਟੈਕਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭੇਤ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਏਮਜ਼ ਦੀ ਉਸਾਰੀ 'ਚ ਆਏ ਉਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਚ ਵੀ ਗੁੰਡਾ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਛਿੜੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਸੂ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਪਸ਼ੂਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਗੁੰਡਾ ਪਰਚੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਣਕ ਬਰਾਮਦ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਵਾਚੀ ਸਮੇਂ ਲਵੇਗੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ

ਇੰਦੌਰ: ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਜਨਰਲ (ਡੀ.ਜੀ.ਐਫ.ਟੀ.) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਾਰੰਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਤੋਂ ਪਾਬੰਦੀ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਸਬੰਧੀ ਢੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਮਾਰਚ-ਅਪਰੈਲ ਵਿਚ ਵਾਚੀ ਸਮੇਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਡੀ.ਜੀ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਆਲਮੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨ 'ਇਨਵੈਸਟ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼' ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇੰਦੌਰ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਈ 2022 ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਾਰੰਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਵਾਢੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰਚ-ਅਪਰੈਲ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਢੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇਗੀ।" ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਸੰਮੇਲਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ

'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਣਕ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਅਨਾਜ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।" ਸਾਰੰਗੀ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੱਪੜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਵਜੋਂ ਕਾਪਾ ਦੀ ਵੱਧ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੈ।

ਕੋਲਿਜੀਅਮ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਵਾਦ

ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਕਿਉਂ ਪਈ ਹੈ?

ਇਸ ਸਵਾਲੀਆ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਟਕੇ ਵਰਗਾ ਜਵਾਬ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਗਦੀਪ ਪਨਖੜ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਹਨ, ਦੇ ਜੈਪੁਰ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂ-ਪਾਲਿਕਾ ਵਿਰੁੱਧ ਤੈਸ-ਭਰੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

83ਵੇਂ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਜਾਏਡਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸੰਬੰਧ ਨੇ 'ਚ ਪਨਖੜ ਨੇ ਨਿਆਂ-ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾਂਗੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚਤਾ, ਕੌਮੀ ਨਿਆਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐੱਨਜੇਏਸੀ) ਕਾਨੂੰਨ-2014 ਨੂੰ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ 2015 'ਚ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ, 1973 ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੇਸਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਕੇਸ ਵਿਚਲੇ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ, ਨਿਆਇਕ

ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਚੱਲੇ'।

ਬਿਰਲਾ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸੰਜਮੀ ਹੈ ਪਰ ਪਨਖੜ ਦਾ ਬਿਆਨ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹ ਜਾਏਗਾ। ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ/ਕਾਰਜ ਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ

ਬਲਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਸ ਉਪਰ ਐਨਾ ਬਵਾਲ ਮਚਿਐ?

ਇਹ ਸਰਬ-ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਚਾਰ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜਾਂ ਉਪਰ ਆਧਾਰਤ ਇਕ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਪੈਨਲ ਹੈ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਦੀ। ਸਰਕਾਰ

ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਟਕਰਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਉਪਰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ੇਦ 124 ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ 'ਸਲਾਹ'(ਕੰਸਲਟੇਸ਼ਨ) ਦਾ ਅਰਥ

ਬਾਂਦੀ ਬਣਾ ਲਵੇਗੀ।

1993 ਵਿਚ ਇਸ ਸਰਕਾਰੀ ਐਕਟ ਵਿਰੁੱਧ 'ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਆਫ ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਨੇ ਇਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਨੂੰ 4:1 ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਦਖਲ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਰਮਿਆਨ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ 1973 ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ 'ਕੇਸਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਕੇਰਲ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼' ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ 13-ਮੈਂਬਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ 7:6 ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ੇਦ 368 ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ 3 ਅੰਗਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣਾ।

ਭਲਾ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਸਿਸਟਮ ਸਾਡੀ ਸੱਚੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁੱਭਦਾ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਅਖੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਹੋਰ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜਦ ਐਦਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ 'ਚ ਕਿਉਂ? ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਅਣਦੇਖੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸੱਚੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ। ਜਾਣੀ ਸਾਡੀ ਉਕਾ ਈ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤੇ/ਜੀ-ਹਜ਼ੂਰੀਏ ਨਹੀਂ ਭਰਤੀ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਭਰਤੀਆਂ/ ਤਰੱਕੀਆਂ/ ਬਦਲੀਆਂ ਦੀ 'ਇੰਡਸਟਰੀ' 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਂ-ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਧਾਨ-ਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜ-ਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਰਤਕਦੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਦੱਬੀ ਰੱਖਦੀ ਸੀ ਪਰ ਕੋਈ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਨ ਰਿਜ਼ੀਜੂ ਜੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਏ, 'ਚੱਕੀ ਹੋਈ ਲੰਬੜਾਂ ਦੀ ਖਾਣੇ-ਦਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬੋਲੋ' ਵਾਂਗ! ਰਿਜ਼ੀਜੂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਸਿਸਟਮ ਇਕ ਅੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭਾਉਂਦਾ। ਉਸ ਦਾ ਵਸ ਚੱਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅੱਖ ਦੇ ਫੋਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਫਾਤਿਆ ਪੜ੍ਹ ਦੇਵੇ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਖਾਮੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਈ ਇਕ ਓਪਰੀ ('ਏਲੀਅਨ') ਸ਼ੈਲੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ 1991 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪਨਖੜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਲੇਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਸਿਸਟਮ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਭੜਾਸ ਕੱਢਦਿਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ 'ਸੰਸਦ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ' ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਮਾਰਨਾ ਗਰਦਾਨਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ 'ਲਕਸ਼ਮਣ ਰੇਖਾ' ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ।

ਪਰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਖੁਦ ਹੀ 'ਲਕਸ਼ਮਣ ਰੇਖਾ' ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਭੁੱਲ ਗਏ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਉਪਰ ਆਪਣੀ ਤੀਬਰ ਵੇਦਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਉਪਰ ਪੱਕੋਲਾ ਮਾਰ ਕੇ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 20 'ਤੇ)

ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡਮ
ਫੋਨ : 8766-55055

ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਤੇ ਸਰਬਜਨਕ ਦਿਖਾਵੇ ਅਤੇ ਇਕ ਵਲੋਂ ਦੂਸਰੇ ਉਪਰ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪਨਖੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਅਸੀਂ ਸੁਤਰਮੁਰਗ ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ'।

ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਿੱਖੇ ਅਤੇ ਗੁਸੈਲੇ ਸੁਰ ਵਿਚ ਪਨਖੜ, ਜੋ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਲੇਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਵੀ ਬੋਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਨਿਆਇਕ ਮੰਚਾਂ ਉਪਰ ਬੈਠੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣੀ ਹੱਦ ਵਿਚ ਰਹਿਣ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਹੈ'। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉਪਰ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਗਲਤ ਪਿਰਤ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ, ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।'

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਨਿਆਂ-ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਕਾਰਜ-ਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਨਿਆਂ-ਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਉਣ ਜਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ'।

ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਜੇ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਸੰਸਦ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਜਮਹੂਰੀ ਮੁਲਕ ਹਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ'।

ਪਨਖੜ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਖੁਫ਼ਾ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ ਕਿ ਉਹ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਸਿਸਟਮ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਨਾ ਦੇਣ। ਇਹ ਨਸੀਹਤ ਪਨਖੜ ਦੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚਲੇ ਪਲੇਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪਨਖੜ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨਾਲ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ'।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਓਮ ਬਿਰਲਾ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਨਿਆਂ-ਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਚ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਨਿਆਂ

ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚਲਾ ਟਕਰਾਅ ਪ੍ਰਚੰਡ ਰੂਪ ਲੈ ਜਾਏਗਾ। ਇਹ ਭਾਸ਼ਣ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ-ਧਮਕਾਉਣ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣਗੇ। ਬੋਲਣ ਦਾ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ ਐਡੇ ਵੱਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇ ਉਪਰ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸੋਝਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਕੋਲਿਜੀਅਮ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਟੋ-ਕਲੋਜ਼ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਹੁਣ ਜ਼ਰਾ ਵਧੇਰੇ ਭਖਿਆ ਹੈ।

ਆਉ ਜ਼ਰਾ ਪਿੱਛਲ-ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ। 11 ਜਨਵਰੀ, 2023 ਤੋਂ ਸਾਲ 2016 ਦੇ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਚੱਲੀਏ। ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਟੀ.ਐਸ. ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਉਦੋਂ ਸ਼ਾਇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਸੌਦਾ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ੇਅਰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ-

“ਗੁਲ ਫੇਕੇ ਹੈ ਔਰੋਂ ਕੀ ਤਰਫ ਬਲਕਿ ਸਮਰ ਭੀ,

ਐ ਖਾਨਾ-ਬਰ ਅੰਦਾਜ਼-ਏ-ਚਮਨ ਕੁਛ ਤੋ ਇਧਰ ਭੀ”।

ਇਸ ਦਾ ਮੋਟਾ ਜਿਹਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਿਲਦਾਰ ਮਾਲੀ ਵੱਲੋਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਵੱਲ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਫੁੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਫਲ ਵੀ ਧੜਾਧੜ ਸੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਐ ਦੋਨਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਫੁੱਲ-ਫਲ ਲੁਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੇ ਮਾਲੀ, ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਵੀ ਸੁੱਟ ਦੇ।

ਬੜੇ ਹੀ ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜਸਟਿਸ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਨਮ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਸ਼ੇਅਰ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਉਹ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਦੁਖੀ ਸਨ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾਤੇ (15 ਅਗਸਤ) ਵੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਰ ਤਾਂ ਸਭ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਦੁਆਰਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਜਸਟਿਸ ਠਾਕੁਰ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਪਰ ਰੱਜ ਕੇ ਟਰੌਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਪਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਗਏ, ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਵੀ ਹੋਈਆਂ।

ਇਹ ਕੋਲਿਜੀਅਮ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਕੰਟਰੋਵਰਸੀ ਕੀ ਹੈ? ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਆਖਿਰ ਕਿਸ

ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਨਾਮ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਾਪਸ ਵੀ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਪੈਨਲ ਦੁਬਾਰਾ ਉਹੀ ਨਾਮ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਨਲ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਜੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ-ਜੱਜ ਸੂਚੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਭੇਜਦਾ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ੇਦ 124 ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆਕ ਹੈ। (ਡਾ.) ਜਸਟਿਸ ਦੁਰਗਾ ਦਾਸ ਬਾਸੂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ' (ਇੰਟਰੋਡਕਸ਼ਨ ਟੂ ਦਿ ਕੌਂਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ) ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸ਼ੇਦ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਰਦੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੀ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈ ਸਕਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਠੀਕ ਸਮਝਦੇ। ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਲਾਹਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ੇਦ 124(1) ਤਹਿਤ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1973 ਤਕ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਭਾਵ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਆਂ-ਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਚਾਂਦੀ ਰਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੀ ਬੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹੇ ਹੀ ਚੱਲਦੀ। ਪਰ 1973 ਵਿਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 3 ਜੱਜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜੂਨੀਅਰ ਜੱਜ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ.ਰੇਅ ਨੂੰ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। 1977 'ਚ ਫੇਰ ਤੋਂ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜੂਨੀਅਰ ਜੱਜ ਮਿਰਜ਼ਾ ਹਮੀਦਉੱਲਾ ਬੇਗ ਨੂੰ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਥਮਤਾ (ਸਿਨਿਐਰਟੀ) ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼

ਸਹਿਮਤੀ (ਕਾਨਸੈਂਟ) ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਸਲਾਹ' ਦਾ ਅਰਥ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

1998 ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ੇਦ 124 ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸ਼ਬਦ 'ਸਲਾਹ' ਦਾ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਸਲਾਹ' ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਚਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਦੇ ਜੱਜ ਕਿਸੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਸਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਸਿਸਟਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਆਜ਼ਾਦ ਹਸਤੀ ਵਾਲੀ ਸਰਬ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਹਾਸਲ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਲਿਜੀਅਮ ਸਿਸਟਮ ਖਤਮ ਕਰਨ, ਸਿਆਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਨਿਆਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ-2014 ਪਾਸ ਕਰ ਮਾਰਿਆ। 31 ਦਸੰਬਰ 2014 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ 13 ਅਪਰੈਲ 2015 ਨੂੰ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤਹਿਤ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨੀ ਵਾਲੇ 6-ਮੈਂਬਰੀ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜ, ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ 'ਦੋ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ' ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਪੈਨਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਦੋ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ' ਨੂੰ 3 ਸਾਲ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਮਕਸਦ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਦੋ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਏਗੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ

ਮਸੀਹੀਅਤ ਅਤੇ ਬਿਆਲੋਜੀ: ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਮਾਡਲ ਪੁਸਤਕ

ਪੁਸਤਕ ਚਰਚਾ

ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਾਲ ਵਿਗਿਆਨਿਕ-ਸੂਰ ਵਿਚ ਹੀ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਕਲ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਤਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ

ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਤੋਂ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ (ਮਸੀਹੀਅਤ ਅਤੇ ਬਿਆਲੋਜੀ, ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਯੂ.ਕੇ, 2021) ਨੂੰ ਮੈਂ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਕ ਮਾਡਲ ਵਾਂਗ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਸਬੰਧਤ ਧਰਮ ਅਹਿਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅੰਤਰ-ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਜਾਂ ਤੁਲਨਾਤਮਕ-ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਵੀ ਅਹਿਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਧੀ ਅਧੀਨ ਇੰਟਰਫੇਥ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਜਾਂ ਸਰਬ-ਧਰਮ ਸੰਮੇਲਨ ਹੁੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਇਸ ਲਈ ਪਛੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਪੁਸਤਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਹ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਪ੍ਰੋ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 93163-01328
ਚੇਅਰਪਰਸਨ
ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਸੈਂਟਰ ਪਟਿਆਲਾ

ਵਿਚ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 9 ਜਨਵਰੀ, 2023 ਦੀ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਵਿਲੀਅਮ ਦਲਰਿੰਪਲ (William Dalrymple) ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਕਲੋਨੀਅਲ ਹਕੂਮਤ ਵੇਲੇ ਮਰਹੂਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ/ਜ਼ਿਕਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ 'ਮਸੀਹੀਅਤ ਅਤੇ ਬਿਆਲੋਜੀ' ਨੂੰ ਉਭਰਦੇ ਸਿੱਖ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸਤਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸੁੱਚ-ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵਿਊਂਟੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਗੁਰ-ਦਰਸਨ ਦੀ ਤ੍ਰੈ-ਲੜੀ ਵਿਚ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੋ ਵੈਦਿਕ ਦਰਸਨ (ਦੂਜਾ) ਅਤੇ ਗੁਰ ਦਰਸਨ (ਤੀਜਾ) ਹੋਣਗੇ। ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ, ਯੂ.ਕੇ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ (ਮੁਖਬੰਧ) ਵਿਚ- 'ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਬੌਧਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਧਰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋ ਰਹੀ ਖੋਜ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਨੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਮਸੀਹੀਅਤ ਅਤੇ ਬਿਆਲੋਜੀ', 'ਵੈਦਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ' ਅਤੇ 'ਗੁਰ ਦਰਸਨ' ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿਹੌ-ਜਿਹਾ ਸੰਵਾਦ ਸਿੱਖ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਵਿਚ ਛਿੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਨਾ ਛਿੜਨ ਕਰਕੇ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੋਖੇ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੰਤਵ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅੰਦਰ ਮਸੀਹੀਆਂ ਉਪਰ ਹੁੰਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ (ਭੂਮਿਕਾ ਪੰਨਾ 2) ਕਿ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸੁੱਚਮ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਵਧੀਕੀਆਂ ਤੁਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਮਸੀਹੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਨੂੰ ਮਘਦੀ ਚਿਣਗ ਵਾਂਗ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਬਹੁਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ'। ਧਰਮ ਦਾ ਇਹ ਪੱਖ ਸਾਰਿਆਂ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਨਿਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ-ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਿਆਂ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਦੋ ਪੱਖ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ (HCF) ਅਤੇ ਆਪਣਿਆਂ ਲਈ (LCF) ਹਰ ਧਰਮ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਰਹਿਤ ਵਾਂਗ ਹਰੇਕ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਨਿਭਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਏਸੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋ ਕੰਢਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ, ਗੁਰੂ ਕਿਰਤ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿਤ ਨੇ ਪੱਖਕ ਕਿਰਤ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ, ਜਿਵੇਂ ਅੱਖਰ ਦੇ ਵਾਧੇ-ਘਾਟੇ ਦੀ ਵੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਤ ਬਾਰੇ

ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਬਦ-ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ:

ਸ਼ਬਦ 'ਬ੍ਰਹਮ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਰੂਪ ਧਾਰ

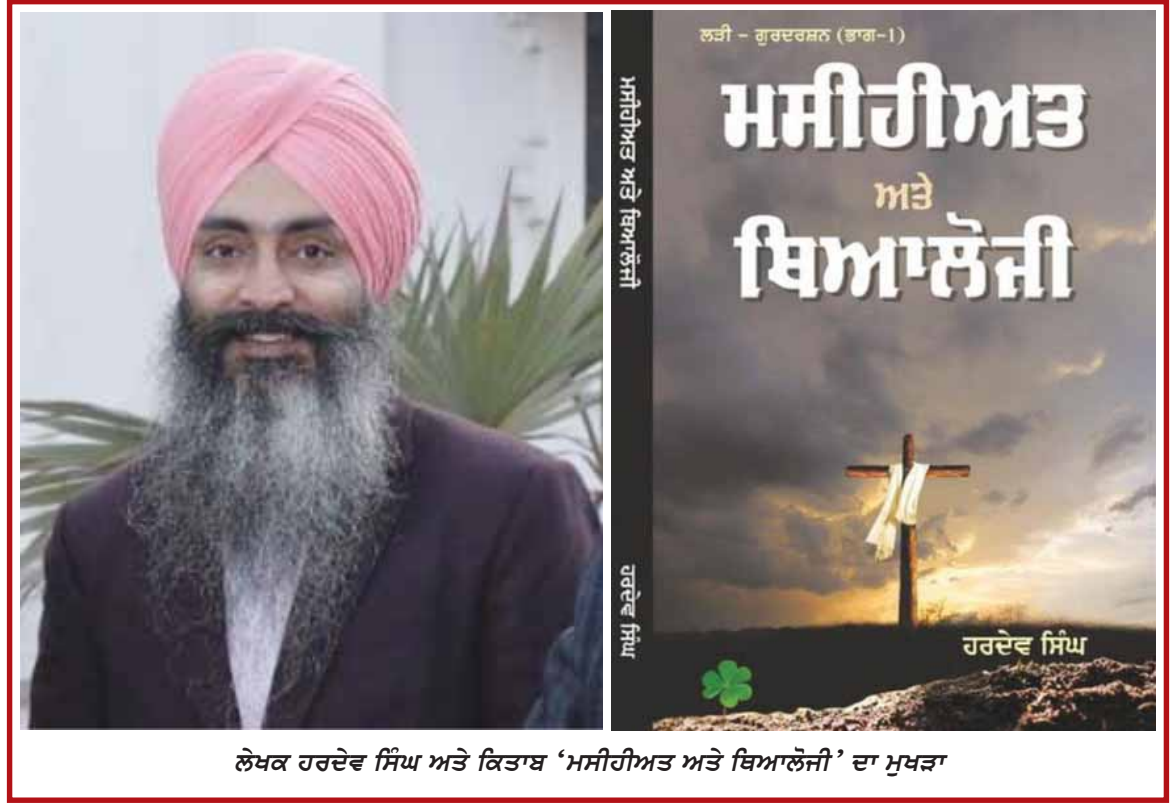
ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ 'ਸ਼ਬਦ' ਵਿਚ ਢਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਸੂਰਤ, ਮਤ ਤੇ ਬੁਧ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਘਾਤਤ ਬਹੁਤ ਅਨੂਪ

ਅਨੰਤ ਨੂੰ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤ੍ਰਾਸ ਵਿਚ ਨਵ-ਸੁੰਦਰ ਆਕਾਰ। (ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦਾ ਸਿੱਖਣਾ, ਪੰਨਾ 37, 2014)

ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਤਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਜੀਵਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੋਢੀ ਸਿੱਖ ਬਿਆਲੋਜੀਅਨ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿੱਖ ਬਿਆਲੋਜੀਅਨ ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖ ਬਿਆਲੋਜੀ ਬਾਰੇ ਕੰਮ ਅਜੇ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਬਿਆਲੋਜੀ ਵਿਚ ਵਿਗਾਰੀ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਦਾ ਹੀ ਵਿਗਾਰੀ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੀਚਾਰ ਅਧੀਨ ਪੁਸਤਕ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ (ਬਿਆਲੋਜੀ) ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੌ-ਜਿਹੀ ਪਹਿਲ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਈਸਾਈ ਬਿਆਲੋਜੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰਨਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਆਲੋਜੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬਿਆਲੋਜੀਕਲ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਸਰਬ-ਧਰਮ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਿਆਲੋਜੀ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਤ ਆਧਾਰ ਸਬੰਧਤ ਧਰਮ ਦਾ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਾਂਝੀ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਦੀਆਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਾਂਝੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਇਕ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਮਝ ਸਕਾਂਗੇ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਾਂਝਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਰ ਧਰਮ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਿਆਲੋਜੀਕਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਅਵਤਾਰ (ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ), ਪੈਗੰਬਰ (ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ) ਅਤੇ ਗੁਰੂ (ਸਿੱਖ ਧਰਮ) ਵਿਚ ਫਰਕ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਫਰਕ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲੱਗਿਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਰਮ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚਲੇ ਧਰਮ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਵਹਿੰਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਨੁਭਵੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਬੰਧਤ ਧਰਮ ਦੇ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਦੇ ਵਿਗਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬਿਆਲੋਜੀ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਤੁਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਅਵਤਾਰ-ਦੇਹੀ, ਪੈਗੰਬਰੀ-ਦੇਹੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ-ਦੇਹੀ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਧਰਮ ਦੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਵਾਸਤੇ ਅਹਿਮੀ ਪੱਖ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਸ ਨਾਲ ਏਹੋ-ਜਿਹੋ ਫਰਕ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਣਗੇ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਮਸੀਹੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਵਿਚੋਂ ਪੈਗੰਬਰੀ ਦੇਹੀ ਨੂੰ ਮਨਫੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਏਹੋ-ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਹੀ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਬਿਆਲੋਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਿਆਲੋਜੀ ਵਿਚੋਂ ਦੇਹੀ ਦਖਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਵਿਗਾਰਕਤਾ ਨੂੰ ਮਨਫੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 'ਗੁਰਮੁਖ' ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹਾ ਮਾਡਲ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰੋਕਾਰ ਪਛਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਬੋਝਕ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਗੁਰ-ਦਰਸਨ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਬਿਆਲੋਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਿਆਲੋਜੀਕਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਧਰਮ ਅਤੇ

ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਰਲਵੇਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ, ਰੀਤਾਂ ਅਤੇ ਰਹਿਤ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਿਆਲੋਜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਈਸਾਈ-ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਉਤਰ-ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਪੁਸਤਕ "The

ਨਿਕਲ ਕੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਿਰ ਜੋੜਨ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਚ ਨੂੰ ਅਧਾਰਿਕ ਗਰਦਾਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕੱਟਤਪੰਥੀ-ਕਿਲੋਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਸੋਚੀਏ ਤਾਂ ਝੱਟ ਸਮਝ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾਈ-ਪ੍ਰਭੂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਸਲਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ-ਅਧਿਐਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਕਰਕੇ

ਲੇਖਕ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬ 'ਮਸੀਹੀਅਤ ਅਤੇ ਬਿਆਲੋਜੀ' ਦਾ ਮੁਖੜਾ

Cambridge Companion to Postmodern Theology, Edited by Kevin J. Vanhoozer, Cambridge University Press 2003" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਪੁਸਤਕ 'ਮਸੀਹੀਅਤ ਅਤੇ ਬਿਆਲੋਜੀ' ਵਿਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਹਵਾਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਹਰ ਧਰਮ ਦੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਡਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਲਾਹਾ ਸਿੱਖ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਬਾਕੀ ਧਰਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੂਰ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਤੀਜਨ ਬਿਆਲੋਜੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰਹਿਤ-ਮਰਯਾਦਾ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀ-ਐਚ.ਡੀ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਟੀ-ਐਚ.ਡੀ ਵੱਲ ਧਰਮ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਤੁਰ ਪਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਸਿੱਖ-ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਧਰਮ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਆਲਮੀ-ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ? ਡਾ. ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚਲੀ ਪੁਸਤਕ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਸਬੰਧਤ ਧਰਮ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਮੁੱਢਲਾ ਕਦਮ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਲੱਗਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ, ਇਤਿਹਾਸਕ-ਬਿੱਬ ਵਜੋਂ ਹੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਬਾਣੀ-ਨੈਰੇਟਿਵ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਈਨ, ਸਿੰਬਲ ਅਤੇ ਸਟੋਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਹਰ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 23ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਧਾਰਮਿਕ ਹੱਦ-ਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ

ਮਸੀਹੀ ਬਿਆਲੋਜੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਕੇਂਦਰਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੰਬਾਦੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖਲੋਣਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਡੈਵਿਡ.ਐਫ. ਫੋਰਡ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਬਿਆਲੋਜੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਵਿਚਾਲੇ ਦਵੈਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜਨਾ ਵਧੇਰੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਕਾਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ' (ਪੰਨਾ 49)। ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਜੁੜਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਵਿਕਾਸ ਮਾਨਵੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਲੋੜ, ਮਾਨਵੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸੰਭਵ ਟਕਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਿਜ ਸਥਾਪਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹ ਤੁਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਵਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪੂਰਕਤਾ ਹੋ ਸਕਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਸਕਾਂਗੇ।

ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਠੀ ਹੋਈ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖ ਬਿਆਲੋਜੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਲੋੜ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ, ਪਿੰਡ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਆਲਮੀ-ਭਾਈਚਾਰਾ (community of Akal) ਉਸਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਸੰਭਾਵਤ-ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਬਿਆਲੋਜੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਧਰਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪੱਛਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾਏ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਤਾਂ ਉਸਾਰ ਲਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਧਰਾਤਲ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਜਾਂ ਕਰਨੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ। ਇਹ ਘਾਟ ਸਿੱਖ ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ-ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ-ਸਪੇਸ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ? ਇਸ ਨਾਲ ਉਤਰ-ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਿਰਜੋਤਵੀਂ-ਧਰਮੀ-ਪਹੁੰਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਮਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਲਮੀ-ਅਮਨ ਸੰਭਵ ਹੀ

ਹਨ ਅਤੇ ਹਰਮੀਨਿਊਟੀਕਲ-ਬਿਆਲੋਜੀ ਵਰਗੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੀ ਹਨ। ਲੋੜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੈ। ਧਰਮ ਵਿਚ 'ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ' (is & ought) ਜਾਂ 'ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ' (do's & don'ts) ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਿਆਸਰਿਆਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਕਹਿਣ ਵਾਲੀ ਈਸਾਈਅਤ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇੱਥੇ ਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ (Abandon hope all ye who enter here). ਏਸੇ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਪਿਆਰ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਉਹੀ ਆਉਣ, ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਪਿਆਰ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਖੇਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਇਸ ਖੇਡ ਦੇ ਸੁੱਚਮ ਨਾਲ ਨਿਭ ਸਕਦੇ ਹਨ:

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ॥ ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥

ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ॥ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ॥

ਪਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਇਹ ਸਮਝਣੇ ਅਤੇ ਸਮਝਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਇਆ-ਭੋਗ ਤਿਆਗਣੇ, ਨਾ ਤਿਆਗਣੇ ਅਤੇ ਚਾਹੁਣ 'ਤੇ ਵੀ ਨਾ ਤਿਆਗ ਸਕਣੇ ਹੋ ਅਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਵਜੋਂ ਛੋਟੀ ਅਤੇ ਸੌਖੀਆਂ ਸਮਝ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਪੱਖ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਆਉ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਲਾਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਰਾਹ ਸਿੱਖੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਸਹਿਜ ਸਥਾਪਨ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ:

ਹਉ ਗੋਸਾਈ ਕਾ ਪਹਿਲਵਾਨਤਾ॥ ਮੈ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਉਚ ਦੁਮਾਲਤਾ॥

ਸਭ ਹੋਈ ਛਿੜ ਇਕਠੀਆ ਦ੍ਰੁ ਬੈਠਾ ਵੇਖੈ ਆਪਿ ਜੀਉ॥

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 'ਮਸੀਹੀਅਤ ਅਤੇ ਬਿਆਲੋਜੀ' ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸਿਧਾਂਤਕੀ-ਨੁਮਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਾਈਨਾਪਸਿਜ ਹਨ ਅਤੇ ਏਸੇ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੋਮਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰ ਕੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਆਂਦੇ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ੇ - ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 2020 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 566 ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਨਿ੍ਪੇਂਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ 3 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ‘ਸਤਕੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸਾਹਰਾਹ ਮੰਤਰਾਲੇ’ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ‘ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸਾਹਰਾਹ ਮਹਿਕਮੇ’ ਨੂੰ ਇਹ

ਡਾ. ਅਮਨ
ਫੋਨ: 99918-54101

ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਸੜਕ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸਾਰੋ-ਚਲਾਉ-ਤਬਾਦਲੇ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਟੌਲ ਮਾਲੀਆ ਉਗਰਾਹਣ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਅਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸਾਹਰਾਹ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ 2022 ਦੀ ਬੀਤੀ ਤੀਜੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਜਨਤਕ-ਨਿੱਜੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਤਹਿਤ ਉਸਾਰੋ-ਚਲਾਉ-ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਹਰਾਹ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੌਲ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 2018-19 ਵਿਚ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ 22,000 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ, 2019-20 ਵਿਚ ਇਹ ਰਕਮ ਵਧ ਕੇ 26,851 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 2020-21 ਵਿਚ 34,535 ਕਰੋੜ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਹੀ ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਟੌਲ ਆਮਦਨ 40,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ 2024 ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਇਹ 1.4 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ

ਵਿਚ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲਗਭਗ 7-8 ਕੋਰੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਪਏ ਆਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ, ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਫਾਸਟ ਟੈਗ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦੂਹਰਾ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੌਲ ਜਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ 50% ਛੋਟ ਦੇਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਟੌਲ ਸਰੂਆਤ ਲੁੱਟ ਮਚਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਚੌਖੀ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਖਨੌਰੀ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਚਾਰ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਪੰਜ ਟੌਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਜਲੰਧਰ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਤਿੰਨ ਟੌਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ‘ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸਾਹਰਾਹ ਮਹਿਕਮੇ’ ਦੇ ਅਧੀਨ 25 ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਝ ਟੌਲ ਉਸਾਰੋ-ਚਲਾਉ-ਤਬਾਦਲੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ‘ਰੋਹਨ ਰਾਜਦੀਪ ਟੌਲਵੇਅ ਲਿਮਿਟਡ’ ਦੇ 6 ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਹਨ ਜੋ ਬਲਾਚੌਰ-ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਦਸੂਹਾ ਰੋਡ, ਪਟਿਆਲਾ-ਸਮਾਣਾ-ਪਾਤੜਾਂ ਰੋਡ, ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ-ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ-ਉਨਾ ਰੋਡ, ਦਖਾ-ਬਰਨਾਲਾ-ਰਾਏਕੋਟ ਰੋਡ, ਮੋਰਿੰਡਾ-ਕੁਰਾਲੀ-ਸਿਸਵਾਂ ਰੋਡ ਅਤੇ ਜਗਰਾਓ-ਨਕੋਦਰ ਰੋਡ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹਨ। ਅਟਲਾਂਟਾ ਰੋਪੜ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ-ਨੀਲੋਂ ਦੋਰਾਹਾ ਰੋਡ ‘ਤੇ ‘ਟੌਲਵੇਅ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ’ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ।

ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਬਹਾਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦੇ ਵਾਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੋਹਰਾ ਟੈਕਸ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਵਾਹਨ ਖਰੀਦਣ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਹਨ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲੋਂ ਰੋਡ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸਦਾ ਰੋਡ ਟੈਕਸ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਟੌਲ ਬਹਾਨੇ ਦੂਹਰਾ ਟੈਕਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਦੂਹਰਾ ਟੈਕਸ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਉੱਤੇ ਫਾਸਟ ਟੈਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਤਾਂ ਟੌਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੀਹਰਾ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਕੁੱਟਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਜੋ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੁਨਾਫੇ ਖਾਤਰ ਮੰਡੀ ਲਈ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰੀ ਮਾਲ ਦੀ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਚੋਆ ਢੁਆਈ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਲੋੜ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ, ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਇਸੇ ਜੰਜਾਲ ਸਦਕਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਸੜਕੀ ਕਰ ਬੋਲੇਤੇ ਹੀ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਸੂਈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ੈਅ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਟੇ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਹੂਲਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਸਗੋਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਟੌਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਗੈਰ ਮਿਆਰੀ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਹੀ ਬੁੱਤਾ ਸਾਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲ ਆਦਿ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਟੌਲ ਵਸੂਲਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਪਾਣੀਪਤ ਤੱਕ ਜੋ ਟੌਲ ਸੜਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਠੇਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਈ 2008 ਵਿਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਈ 2009 ਤੋਂ ਇਸਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਿਸਨੂੰ ਨਵੰਬਰ 2011 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਟੌਲ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ 2-

3 ਸਾਲ ਤਾਂ ਕੀ ਪੂਰਾ ਦਹਾਕਾ ਲੰਘ ਗਿਆ ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸੜਕ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਪੂਰੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਸੜਕ ਤੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਟੌਲ ਟੈਕਸ ਉਗਰਾਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਪੈਦੇ ਲਾਡੇਵਾਲ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ 40 ਤੋਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਇਕੱਲੇ ਇਸੇ ਟੌਲ ਤੋਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 1400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਖੀਰ ਇਸ ਅਧੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸਾਹਰਾਹ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ। ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟੌਲ ਸੜਕ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਉੱਤੇ ਅਜੇ 600 ਕਰੋੜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀਪਤ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਾਈਵੇਅ 'ਤੇ ‘ਸੋਮਾ ਆਈਸੋਲਕਸ’ ਨਾਮੀ ਨਿੱਜੀ ਟੌਲ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ 2009 ਤੋਂ 2012 ਦਰਮਿਆਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪੂਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟੌਲ ਫੀਸ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗੁੱਸਾ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲੇ ਘੋਲ ਦੌਰਾਨ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਦ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਈਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਫਤ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬੀਤੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 11 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ 18 ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੁਫਤ ਕਰਵਾਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਅਤੇ ਹੱਕੀ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਵੇਖੋ, ਟੌਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਭੜਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟੌਲ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੋਹ

ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਜਦ ਗਡਕਰੀ ਵਰਗੇ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਸਿੰਧਾ ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਟੌਲ ਕੱਟਣ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਫਿਕਰ ਕਿੱਧਰ ਰਫੂ-ਚੱਕਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਤਕੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ‘ਭੂਗੋਲਕ ਸਥਿਤੀ ਸਿਸਟਮ’ ਆਧਾਰਤ ਟੌਲ ਸਿਸਟਮ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇੱਕ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਟੌਲ ਸਿਸਟਮ ਵਾਹਨ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਟੌਲ ਸਿੰਧੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਬੈਕ ਖਾਤੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨੰਬਰ ਪਲੇਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਟੌਲ ਕੱਟਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਹਨ। ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਕਿ ਫੋਕੀ ਵਾਹ-ਵਾਹੀ ਖੱਟਣ ਲਈ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵਰਗੇ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੇ ਹਾਸੇ ਹੀਏ ਯਤਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਪਾਰਟੀ, ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਇੱਕਸੁਰ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਤਾਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ ਇਸ ਤੋਂ 1 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਮਾਈ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਝਾੜ ਕੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਨੰਗੇ ਚਿੱਟੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇੱਕਜੁੱਟ ਸੰਘਰਸ਼ ਜੁਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

‘ਮਸੀਹੀਅਤ ਅਤੇ ਬਿਆਲੋਜੀ’ ਪੁਸਤਕ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ

ਪਟਿਆਲਾ: ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਯੂ ਕੇ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਡਾ. ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਚਨਾ ‘ਮਸੀਹੀਅਤ ਅਤੇ ਬਿਆਲੋਜੀ’ ਉੱਪਰ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਆਫ-ਲਾਈਨ ਦੋਵਾਂ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਸੈਂਟਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਯੂ ਕੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲੈਸਟਰ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗੁਗਲ ਮੀਟ ਰਾਹੀਂ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜੀਆਂ ਨੇ ਆਨਲਾਈਨ ਹੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਰਲਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਡਾ. ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਲਵਾਨ ਰਚਨਾ ਲਈ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਬਹੁ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਸਭਿਆਚਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਡਾ. ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਗੁਰਦਰਸਨ ਪੁਸਤਕ ਲੜੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਧਰਮ ਦੇ ਬਿਆਲੋਜੀ, ਧਰਮ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਣਾ ਮੁਬਾਰਕ ਯੋਗ ਹੈ। ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਸਿਕੰਦਰ

ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਇੰਸਟੀਚਿਉਟ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਡਾ.

ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਸੈਂਟਰ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਲੈਸਟਰ, ਵਿਖੇ ਜੁੜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੱਜਣ।

ਸਿੰਘ ਮੁਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਰਲਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਦੇਲਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਚ ਯੂ ਕੇ ਅਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਯੂ ਕੇ ਆਦਿ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਪੜਚੋਲਵੇਂ ਖੋਜ ਪਰਚੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ, ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ, ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ

ਮਸੀਹੀਅਤ ਅਤੇ ਬਿਆਲੋਜੀ: ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਮਾਡਲ ਪੁਸਤਕ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)
ਅਖੀਰਲੇ ਅਧਿਆਇ ਛੇਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਸੀਹੀਅਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਰ ਰੰਗ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਧਰਮ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਮ ਵਾਸਤੇ ਬੰਧਨ-ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਵਾਸਤੇ ਬੰਧਨ-ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜੋ ਸਹਿਜ-ਸਥਾਪਨਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ, ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਤੰਕਤ (hegemony of classicism) ਹੋ ਕੇ ਧਰਮ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਵਰਗੇ ਅਕਾਦਮਿਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ? ਧਰਮ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਵਿਚ ਧਰਮ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਦਾ ਸਹਿਜ-ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਹਿਜ-ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਿਆਲੋਜੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਤਾਂ ਮਾਰਗ ਹੈ, ਮੰਜਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਨਾ ਤੁਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਰਗ ਦਾ ਲਾਹਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਮੰਨ ਲੈਣ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਰਲਗੱਡ ਕਰ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਧਰਮ ਨੂੰ

ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੋੜਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਲੈ ਤੁਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਭਿਆਚਾਰ, ਇਕ ਵਹਿੰਦਾ ਦਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ-ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਮਾਜ ਵਾਸਤੇ ਹੈ, ਕੁਝ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਧਰਮ ਵਿਚ ਬਿਆਲੋਜੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵੇਖੋ ਅਤੇ ਪਰਖੋ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੇ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ (ਹਾਲਾਤ, ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਧਰਮ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੱਚ ਦੀ ਭਾਲ (discovering truth) ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ (talking about God) ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਜਗਿਆਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਭੁੱਲ ਨੇ ਹੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਠਕਰ ਬਣ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਦੀ (addicted) ਬਣਾਉਣ ਵਲ ਲੈ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਰ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਸਹਿਤ ਨਿਭਣ ਨੂੰ ਬਿਆਲੋਜੀਕਲ ਸਰੋਕਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝਾ ਤੱਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸੁਫਨਾ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਸੁਨੇਹਾ

ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਧਰਤੀ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2023 ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਮੁਬਾਰਕ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਸੁਨੇਹਾ ਵੀ।

ਉਦਾਂ ਤਾਂ ਹਰ ਬੀਤ ਗਿਆ ਪਲ ਪਿਛਲਾ ਵਰ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਅਗਲਾ ਪਲ ਨਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਹੀ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ 79 ਸਾਲ ਹਿੱਸੇ ਦੇ 3 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ 80ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਇਕ ਸੁਫਨਾ ਹਰ ਧਰਤੀ ਵਾਸੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ।

ਦਵਿੰਦਰ ਦਮਨ
ਫੋਨ: +91-98551-09660

ਵਿਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਫਨਾ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਯੁੱਧ ਦੀ ਉਪਜ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਲੇਨੇ ਨਾਟਕ 'ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਹੈ' (ਨਵਾਂ ਨਾਂ 'ਕਾਲਾ ਲਹੂ') ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ 58 ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਇਹ ਸੁਫਨਾ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਜਿਉਂਦਾ ਤਿਉਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਸੁਫਨਾ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਬਿਰਖ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਤਤਪਰ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਧਰਮ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਅਸਲ ਵਿਚ ਹਰ ਧਰਮ ਆਪਣੇ ਯੁੱਗ ਦੀ ਸੋਚ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਇਹ ਸੋਚ ਧੁੰਦਲੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਚਲਾਕ ਅਤੇ ਖੁਦਗਰਜ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਿਵਰਤਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਕਥਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਚਲਾਕ ਤੇ ਖੁਦਗਰਜ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਧਰਮ ਦਾ ਕਵਚ ਪਾ ਕੇ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਵੰਡਦੀ ਤੇ ਲਤਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਟੋਟੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਬੀਤੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਲਹੂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਡੁੱਲਿਆ ਹੈ ਓਨਾ ਤਾਂ ਦੋ ਆਲਮੀ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਡੁੱਲਿਆ।

ਅਸੀਂ ਯੁੱਧਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਬਕ ਸਿੱਖੇ ਹਾਂ ਪਰ ਧਾਰਮਿਕ ਲੜਾਈਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਹੋਰ ਕੱਟੜਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਮਨ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਯੁੱਧ ਦੇ ਬੱਦਲ ਅਜੇ ਵੀ ਛਾਏ ਹੋਏ ਹਨ।

ਰੰਗਕਰਮੀ ਦਵਿੰਦਰ ਦਮਨ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਜਸਵੰਤ ਦਮਨ ਨਾਲ।

ਮਨੁੱਖ ਬਹੁਤ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੁਖ-ਸਾਧਨ ਜੁਟਾਏ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਅਜੇ ਰੁਕਿਆ ਨਹੀਂ। ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਬਾਹੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਆੜ ਬੱਲੇ ਫੌਜਾਂ ਅਤੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਉਪਰ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਗਰੀਬੀ, ਭੁੱਖਮਰੀ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੋਕ ਤਤਫ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੇਸਵਾਗਿਰੀ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਛੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਇਹ ਧਰਤੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਨਹੀਂ,

ਸੁਫਨਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਫਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਸੋਚ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅੰਤ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਤਕ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵਿਕਾਸ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸਾਕਾਰਾਤਮਿਕ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚੰਦ, ਹੋਰਨਾਂ ਧਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਤੀਕ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਆਓ, ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੀਏ।

ਸਭ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ? ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਕਿਸ ਤੋਂ ਹੈ? ਇਹ ਕਦੋਂ ਤੀਕ ਚਲਦਾ ਰਹੇਗਾ?

ਅੱਜ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ, ਰੰਗ, ਨਸਲ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਾਰੀ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਤਾਕਤਵਰ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਲਾਭ ਲਈ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਸੁਖ-ਸਾਂਝੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਦੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਪਿੰਡ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਸਲਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਇਕ ਦੇਸ਼, ਇਕ ਪਿੰਡ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ? ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਸਨਕੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਸੁਫਨਾ ਹੀ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਹ ਸੁਫਨਾ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਲੋੜ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲਾਲਚੀ ਅਤੇ ਖੁਦਗਰਜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਵਿਰੋਧ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵਿਕਾਸ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਦੇ ਹਰ ਵਾਸੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਸੁਚੇਤ ਕਰੇਗਾ? ਸੁਚੁ ਵਿਚ ਇਹ ਕੰਮ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ, ਚਿੰਤਕਾਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਲੇਖਕਾਂ, ਰੰਗਕਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਸੰਗਠਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰੇਰਨ ਸਗੋਂ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਕਰਨ।

ਸੁਫਨਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਫਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਸੋਚ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅੰਤ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਤਕ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵਿਕਾਸ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸਾਕਾਰਾਤਮਿਕ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚੰਦ, ਹੋਰਨਾਂ ਧਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਤੀਕ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੋ ਆਓ, ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੀਏ। ਆਮੀਨ!

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 28 ਜਨਵਰੀ 2023 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-570

ਦੇਵੇ ਲੱਖ ਅਸੀਸਾਂ ਸੱਸੜੀ ਦੇਖੋ, ਜਦੋਂ ਬਹੁ ਨੇ ਹੱਥ ਪੈਰੀਂ ਲਾਇਆ, ਪੁੱਤੀ ਖੇਲੇ ਨੀਂ ਦੁੱਧੀ ਨਾਵੇਂ ਧੀਏ, ਆਖ ਹੱਥ ਸਿਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਇਆ। ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣ ਰਹਿ ਨੀਂ ਧੀਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਹੜਾ ਆ ਰੁਜ਼ਨਾਇਆ, ਪੀੜ੍ਹੀ, ਚੌਂਕਾ, ਚੁੱਲਾ ਸਾਂਭ ਲੈ ਧੀਏ, ਤੇਰਾ ਘਰ ਹੈ ਨਹੀਂ ਪਰਾਇਆ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-568

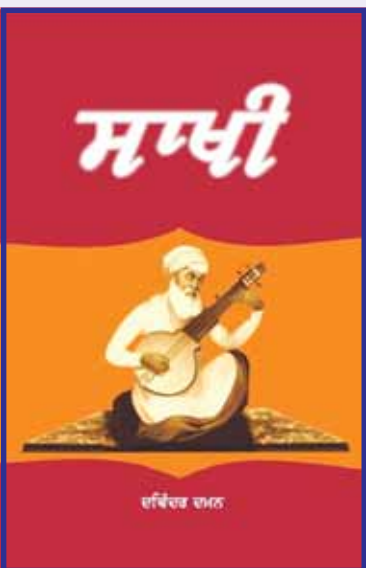
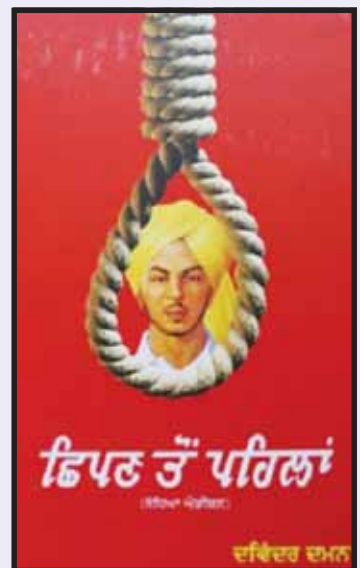

ਅਮਨ ਦੀ ਰਟ ਹਰ ਕੋਈ ਲਾਉਦਾ, ਜਾਲ 'ਚ ਫਸਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ, ਲੁਕਵੀਂ ਇੱਛਾ ਹਰ ਕੋਈ ਰੱਖੇ। ਅਮਨ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ, ਜੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਛੁਡਾਏ ਛੱਕੇ। ਅੱਜ ਵੀ ਵਰਤਾਰਾ ਉਹੀ ਚੱਲੇ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਓਟ, ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖੇ।
-ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਕੁਲਬੁਰਫਾ (ਪਟਿਆਲਾ)
ਫੋਨ: 98784-69639

ਤਾਨਾਸ਼ਾਹਾਂ ਹੈ ਨੁਤਿਆ, ਘੁੱਗੀ ਵਾਂਗਰ ਇਨਸਾਨ, ਮੂੰਹੋਂ ਚੁੱਪ ਨ ਤਤਫਤਾਏ, ਅੱਜ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸਮਾਨ। ਲਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਰਦੇ, ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਮਾਉਣ, ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਚਾਲ ਹੈ, ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਫੰਧੇ ਪਾਉਣ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਨੂਤ ਲਏ ਨੇ ਖੰਭ ਤੇ ਪੌਚੂ ਗਲ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਪਾਈ ਫਾਰੀ। ਬੇਵਸ ਤੈਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਲਮਾਂ ਨੇ ਹੈ ਸਰਮ ਹੀ ਲਾਰੀ। ਅਮਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੋਹਦਾ ਨਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹੀ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ ਕਲਾਰੜ (ਲੁਧਿਆਣਾ)
ਫੋਨ : +91 98783-37222

ਰਾਜ ਕਰਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਖਾਸਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ। ਉਕਸਾਉਣਾ, ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਲਾ ਤੀਲੀ ਦੇ ਤਸੀਹੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗਦਾ ਜੋ ਹੱਕ, ਨੂਤ ਦਿੱਤਾ ਸਾਂਝੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਪਰਿੰਦਾ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਘੁੱਗੀ ਵਾਂਗ ਅਮਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਾਂਝ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਪੰਛੀ ਵੰਸ਼ ਵੀ ਨਾ ਕੋਈ ਗੁਲੇਲਾ ਸੇਧੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੁਬਾਨ ਤਾਂ ਘੁੱਗੀ ਹੀ ਫੰਗ ਵੀ ਨੂਤ ਨੂਤ ਉਡਣ ਤੋਂ ਆਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਪੁੱਛੇ ਉਸ ਇਨਸਾਨ ਤੋਂ ਮੰਗਦੇ ਜੋ ਇਨਸਾਫ ਪਰ ਧੱਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਵਾਲਾਤਾਂ 'ਚ।
-ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਾੜਾ

ਰੰਗਕਰਮੀ ਦਵਿੰਦਰ ਦਮਨ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਮੁਖੜੇ ਅਤੇ (ਐਨ ਸੱਜੇ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਪਾਦਤ ਕਿਤਾਬ।

ਸਨਾਤਨੀ ਹਿੰਦੂ ਮਤਿ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਗੁਰਮਤਿ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ :
 ਜਪਿ ਮਨ ਸਿਰੀ ਰਾਮੁ ॥ ਰਾਮ ਰਮਤ ਰਾਮੁ ॥ ਸਤਿ ਸਤਿ ਰਾਮੁ ॥
 ਬੋਲਹੁ ਭਈਆ ਸਦ ਰਾਮ ਰਾਮੁ ਰਾਮੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬਗੋ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਰਾਮੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪੇ ਸਭੁ ਕਰਤਾ ਰਾਮੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਸਭਤੁ ਜਗੋ ॥
 ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਇ ਸੋ ਜਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗੋ ॥
 ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀ ਉਪਮਾ ਦੇਖਹੁ ਹਰਿ ਸੰਤਹੁ ਜੇ ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਕੀ ਪਤਿ ਰਾਖੈ ਵਿਚਿ ਕਲਿਜਗ ਅਗੋ ॥
 ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕੀਆ ਮੈਰੈ ਰਾਮ ਰਾਇ ਦੁਸਮਨ ਦੁਖ ਗਏ ਸਭਿ ਭਗੋ ॥ (1202)

ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ! ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰ। ਰਾਮ! ਕਿਹੜਾ ਰਾਮ? ਰਮਤ ਰਾਮ, ਜਿਹੜਾ ਅਸੀਮ ਅਤੇ ਸਦੀਵੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ (ਬ੍ਰਹਮ) ਦੇ ਕਣ-ਕਣ ਵਿਚ ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਰਾਮ ਸਤਿ ਸਤਿ ਭਾਵ ਸਦੀਵੀ ਸਚ ਹੈ। ਉਸ ਰਾਮ ਦਾ ਜਾਪ

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ
 ਫੋਨ: +91-98156-98451

ਕਰ। ਅਗਲੀ ਰਹਾਉ ਦੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਫਿਰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੋਲੋ ਭਰਾਵੇ! ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ, ਜਿਹੜਾ ਰਾਮ ਸਭ ਬਾਂ ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਮ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। ਇਹੀ ਰਮਤ ਰਾਮ ਕਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਰਾਮ ਦਾ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਵਿਚ ਪਸਾਰਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਰਮਤ ਰਾਮ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਜਨ ਉਤੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਜਨ ਦੀ ਰਾਮ ਰਾਇ ਭਾਵ ਇਸ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਵਿਚ ਲਿਵ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ‘ਹਰਿ ਸੰਤਹੁ’ ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਫੈਲੇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੀ ਵੱਡਿਆਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਲਯੁਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਨ ਨਾਨਕ ਨੇ ਜਦੋਂ ਦੀ ਇਸ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਈ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੁਖ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਰਮਤ ਰਾਮੁ ਸਭ ਰਹਿਉ ਸਮਾਇ ॥ (865)
 ਰਾਮ ਰਮਤ ਸੰਤਨ ਸੁਖੁ ਮਾਨਾ (743)
 ਰਾਮ ਰਮਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥ (1348)
 ਰਮਤ ਰਾਮ ਘਟ ਘਟ ਆਧਾਰ ॥ (897)
 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਰਾਮ ਦਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਕਸਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਰਾਮ ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਕਣ-ਕਣ ਵਿਚ ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਮ ਹੈ।
 ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਪਸਰੇ ਅਸੀਮ ਤੇ ਸਦੀਵੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਆਕਾਰ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਣ ਕਣ ਵਿਚ ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਮ ਹੀ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਦਾਤਾਰ ਸਿਨਾਖਤ ਕੁਦਰਤੀ ॥ (ਪੰਨਾ 141)
 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਰਮਤ ਰਾਮ ਤੇ ਦਸਰਬ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਬੜਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਖੇੜਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :
 ਰੋਵੈ ਰਾਮੁ ਨਿਕਾਲਾ ਭਇਆ ॥
 ਸੀਤਾ ਲਖਮਣੁ ਵਿਛੁੜਿ ਗਇਆ ॥ (954)
 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਜਨਮ-ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ : ਤਬ ਏਕ ਦਿਨਿ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਪੰਜਾਬ ਕੀ ਧਰਤੀ ਨਗਰਿ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਿ ਬੈਠਾ ਥਾ। ਤਬ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਉ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਰੁ ਪਿਤਾ ਕਹਿਆ ਜਿ, ‘‘ਬੇਟਾ ਏਹੁ ਤੁ ਜਿ ਹੋਰਤ ਕਿਤੇ ਸੂਤ੍ਰਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕਉ ਅਰਾਧਤਾ ਹੈ, ਜਿ ਏਹੁ ਗਲ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ। ਤੁ ਤਿਉ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕਉ ਅਰਾਧਿ, ਜਿਉ ਏਹੁ ਬੈਸਨਉ ਅਰਾਧਦੇ ਹੈਨਿ। ਏਹੁ ਮਹਾ ਕਠਨ ਜੁਗਤਿ ਰਹਦੇ ਹੈਨਿ ਅਰ ਨੇਮ ਬਰਤ ਮਹਾ ਸੰਜਮ ਵਿਚਿ ਰਹਦੇ ਹੈਨਿ। ਏਹੁ ਭਲੇ ਧਰਮ ਦੇ ਮਾਰਗ ਵਿਚਿ ਰਹਦੇ ਹੈਨਿ। ਕੁੰਗੁ ਦੀਆ ਅਰੁ ਅਗਰ ਚੰਦਨ ਕੀਆ ਬਾਸਨਾ ਮਹਿ ਰਹਤੇ ਹੈਨਿ ਅਰ ਤੀਰਥ ਕਰਤੇ ਹੈਨਿ। ਏਹਿ ਆਪੁਨੇ ਘਰ ਕੀ ਭੀ ਕਿਰਤਿ ਕਰਤੇ ਹੈ। ਦੇਖਾ ਓਇ ਕਿਛੁ ਘਟਿ ਗਏ ਹੈਨਿ? ਜਿ ਏਹੁ ਮਤਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਅਰਾਧਤੇ ਹੈਨਿ। ਬੇਟਾ ਤੁ ਏਹੁ ਮਤਿ ਛੱਡਿ। ਨਾ ਤੁ ਟਿਕਾ ਕਰਹੁ ਨਾ ਧੋਤੀ ਨਾ ਚਉਕਾ। ਬੇਟਾ ਨਾ ਏਹੁ ਬੈਸਨੋ ਕਾ ਮਾਰਗ। ਨ ਸੰਸਾਰੀਆ ਕਾ ਮਾਰਗ। ਨਾ ਅਉਧੁਤਾਂ ਕਾ ਮਾਰਗ। ਨ ਜੋਗੀਆ ਕਾ ਮਾਰਗ। ਨ ਸੰਨਿਆਸੀਆ ਕਾ ਏਹੁ ਮਾਰਗ। ਬੇਟਾ ਕਿਛੁ ਓਨਾ ਦੀ ਮਤਿ ਬੁਰੀ ਹੈ? ਜਿ ਏਉ ਅਰਾਧਤੇ ਹੈ। ਏਹੁ ਜੁ ਤੁਸਾਡੀ ਮਤਿ ਹੈ, ਸੁ ਕਿਆ ਹੈ? ਜਿ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਰੁ ਸਾ ਅਸਾਨੋ ਭੀ ਦਿਖਾਇ ਸਮਝਾਇ ਦੇਹਿ, ਜਿ ਮਤਿ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝੀ ਹੈ।’’

ਉਨਿਆ :
 ਕੁੰਗੁ ਕੀ ਕਾਇਆ ਰਤਨਾ ਕੀ ਲਲਿਤਾ ਅਗਰਿ ਵਾਸੁ ਤਨਿ ਸਾਸੁ ॥
 ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਕਾ ਮੁਖਿ ਟਿਕਾ ਤਿਤੁ ਘਟਿ ਮਤਿ ਵਿਗਾਸੁ ॥
 ਓਤੁ ਮਤੀ ਸਾਲਾਹਣਾ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
 ਬਾਬਾ ਹੋਰ ਮਤਿ ਹੋਰ ਹੋਰ ॥ ਜੇ ਸਉ ਵੇਰ ਕਮਾਈਐ ਕੂੜੇ ਕੂੜਾ ਜੋਰੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥ (17)
 ਅਰਥਾਤ (ਪਿਤਾ ਜੀ) ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਇਹ ਸਰੀਰ ਕੇਸਰ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਵਿਚਲੀ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਬਾਨ ਹੀਰੇ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਚੋਂ ਸਾਹ ਦਾ ਚੱਲਣਾ ਅਗਰ ਦੀਆਂ ਸੁਗੰਧੀਆਂ ਬਿਖੇਰਣ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਅਠਾਹਠ ਤੀਰਥਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਟਿਕੇ ਵਾਂਗ ਸਾਡੇ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਭਾਗ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਤਿ ਭਾਵ ਸਿਆਣਪ ਖਿਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਂਦੇ ਹੀ ਰੱਬ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰਨਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ! ਭਾਵ ਹੋ ਸਿਆਣੇ ਦਾਨੇ ਮਨੁੱਖ! ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਤਿ ਝੂਠੇ ਹਨ। ਝੂਠ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਸੌ ਵੇਰ ਧਿਆਈ ਜਾਈਏ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਝੂਠ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।
 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਨਾਤਨੀ ਮਤਿ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਆਤਮਿਕ ਸੱਚ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਨਿਖੇੜਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦੀ ਹੋਈ ਮਿਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ‘ਰੱਬ’ ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਆਡੰਬਰ ਤੇ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਝੂਠੇ ਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਹਨ।
 ਤਿਨਿ ਕਰਤੇ ਇਕੁ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥
 ਕਾਇਆ ਸਰੀਰੈ ਵਿਚਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਇਆ ॥ (117)
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਕਾਇਆ ਖੋਜੈ ਹੋਰ ਸਭ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ॥ (754)
 ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕ ਐਸੀ ਖੇਡ ਰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਇਆ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਮੂੰਹ ਗੁਰੂ ਵੱਲ ਕਰ ਕੇ ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਖੀ ਮੰਨ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਾਇਆ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਖੁਦ ਦਾ ਭੇਦ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਫਜ਼ੂਲ ਹੈ। ਇਉਂ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰੇਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਕਰਮਕਾਂਡ, ਭੇਖ, ਵਿਖਾਵੇ, ਪਾਖੰਡ ਤੇ ਮਨੁੱਖਵਾਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਤੇ ਅਵਤਾਰਵਾਦ ਦਾ ਬੜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੰਡਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।
 ਕਾਯਉ ਦੇਵਾ ਕਾਇਅਉ ਦੇਵਲ ਕਾਇਅਉ ਜੰਗਮ ਜਾਤੀ ॥
 ਕਾਇਅਉ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈਬੇਦਾ ਕਾਇਅਉ ਪੂਜਉ ਪਾਤੀ ॥
 ਕਾਇਆ ਬਹੁ ਖੰਡ ਖੋਜਤੇ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥
 ਨਾ ਕਛੁ ਆਇਬੋ ਨਾ ਕਛੁ ਜਾਇਬੋ ਰਾਮ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡੇ ਸੋਈ ਪਿੰਡੋ ਜੋ ਖੋਜੈ ਸੋ ਪਾਵੈ ॥
 ਪੀਪਾ ਪੁਣਵੈ ਪਰਮ ਤਤੁ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਇ ਲਖਾਵੈ ॥ (695)
 ਰਹਾਉ ਦੀ ਪੰਗਤੀ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਸਬਦ ਦਾ ਤਤਸਾਰ ਦਰਜ ਹੈ। ਉਸ ਸੱਚੇ ਰੱਬ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਕਿ ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ। ਸਭ ਕੁਝ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜੰਮਣਾ-ਮਰਣਾ, ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ, ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਅੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਘਟਦਾ-ਵਧਦਾ ਨਹੀਂ। ਭਗਤ ਪੀਪਾ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਮੇਰਾ ਮੰਦਰ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਮੇਰਾ ਜੋਗੀ ਹੈ ਤੇ ਤੀਰਥ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਮੇਰਾ ਪੂਜਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਅੰਗੇ ਫੁੱਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣੇ ਜਾਂ ਯੂਫ ਅਗਰਬਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਮੇਰੀ ਕਾਇਆ ਦੀ ਖੋਜ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਇਆ ਨੂੰ ਖੋਜਦੇ-ਖੋਜਦੇ ਹੀ ਮੈਂ ਨੌਂ ਨਿਧੀਆਂ ਪਾ ਲਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਓਹੀ ਕੁਝ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਭੇਦ ਨੂੰ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਭਗਤ ਪੀਪਾ ਜੀ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਪਰਮ ਤੱਤ ਦੀ ਸੋਝੀ ਭਾਵ ਅਨੁਭਵ ਬੋਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਮਨੁੱਖੀ ਸੋਚ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣ-ਟੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਅਨੁਭਵ ਹੀ ਹੈ। ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਬੋਲੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥ (329)

ਖੁਦ ਦਾ ਭੇਤ ਪਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਜਾਗਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਾਗਰਿਤ ਮਨ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਤ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਸੁਚੇਤ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਉਂ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ (ਆਪਣੀ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਝੂਠੀ ਹੋਂਦ) ਤੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ (ਕਲਪਿਤ ਇਛਾਵਾਂ) ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਇਆ

ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਚੰਬੜੇ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹੀ ਦੋ ਮਨੋਰੋਗ ਹਨ।
 ਕਾਇਆ ਨਗਰੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਾਜਾ ਪੰਚ ਵਸਹਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥ (907)
 ਤਨੁ ਕਰਿ ਮਟਕੀ ਮਨ ਮਾਹਿ ਬਿਲੋਈ ॥ ਇਸੁ ਮਟਕੀ ਮਹਿ ਸਬਦੁ ਸੰਜੋਈ ॥ (478)
 ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਕਿਨਿ ਸਮਝਾਈਐ ਮਨੁ ਰਾਜਾ ਸੁਲਤਾਨੁ ॥ (61)
 ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਰੀਰੀ ਮਨ ਹੀ ਸਰੀਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਦਾ ਸੁਲਤਾਨ ਹੈ। ਤਨ ਨੂੰ ਮਟਕੀ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਮਨ ਦੀ ਮਧਾਣੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਬਦ (ਗੁਰਮਤਿ) ਦੀ ਜਾਗ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਉਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਯਕੀਨਨ ਇਸ ਦਾ ਗਿਆਨ ਗੁਰੂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
 ਸਾਰਾ ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰੀ ਮਨ ਰਾਹੀਂ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਢਲਦਾ ਹੈ। ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਆਪਸੀ ਅਨੁਭਵੀ ਸੁਮੇਲ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸਮੇਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਆਤਮਿਕ ਗਿਆਨ (ਗੁਰਮਤਿ) ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰੀ ਮਨ ਦੀ ਇਹ ਸਾਂਝ ਹੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚਲੇ ਮਹਾਨ ਤੇ ਅਹਿਮ ਮੌਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪੈਗੰਬਰ ਤੇ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀਆਂ ਇਸੇ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਉਪਜ ਹਨ।
 ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਦੇ 6ਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਹਾਂਬਲੀ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘‘ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਭਲਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਦਾਚਾਰ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਨਾ ਡਿੱਗਣ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਮਨ ਜੀਵ ਦਾ ਮਿੱਤਰ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਮਨ ਸਭਨਾਂ ਤੋਂ ਉਤਮ ਮਿੱਤਰ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਉਸ ਲਈ ਮਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਜਿਸ ਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।’’
 ਗੁਰਮਤਿ ਗੀਤਾ ਦੇ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ :
 ਮਨੁ ਜੋਗੀ ਮਨੁ ਭੋਗੀਆ ਮਨੁ ਮੁਰਖੁ ਗਾਵਾਰੁ ॥
 ਮਨੁ ਦਾਤਾ ਮਨੁ ਮੰਗਤਾ ਮਨੁ ਸਿਰਿ ਗੁਰੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥ (1330)
 ਭਾਵ ਮਨ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜੋਗੀ ਜਾਂ ਭੋਗੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲੋਂ ਮੁਰਖਾਂ ਅਤੇ ਮਹਾਂਮੁਰਖਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਹੀ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਦਾਤਾ ਭਾਵ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੰਤੋਖੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੰਗਤਾ ਭਾਵ ਹਰ ਵੇਲੇ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਤਬਾ ਲੋਭੀ ਤੇ ਕਮੀਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਰੀਰੀ ਮਨ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਮਨ ਸਾਧੇ ਸਿਧਿ ਹੋਇ ॥ (ਪੰਨਾ 342) ਮਨਿ ਜੀਤੈ ਜਗੁ ਜੀਤੁ ॥ (ਪੰਨਾ 6)
 ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਾਧਣ (ਸਵੈ-ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਕਰਨ) ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਸਿੱਧ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਭਾਵ ਸਵੈ-ਜਬਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ

ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰੀਰੀ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅੰਦ ਮਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਹਾਂਬਲੀ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਕਿ ‘‘ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਤੈਰਦੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਦੂਰ ਵਹਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਹਰਕਤਸ਼ੀਲ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨ ਲਗਾਤਾਰ ਹਰਕਤਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਧੂਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੇ ਮਹਾਂਬਲੀ! ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਹਨ, ਉਸਦੀ ਬੁੱਧੀ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਸਥਿਰ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਇਛਾਵਾਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਵਿਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਛਾਵਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਇਛਾ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਝੂਠੀ ਹਉਮੈ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਅਸਲੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।’’
 ਪੜਣਾ ਗੁੜਣਾ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਕਾਰ ਹੈ ਅੰਦਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਵਿਕਾਰੁ ॥
 ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਸਭਿ ਪਤਿ ਬਕੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਰੁ ॥
 ਸੋ ਪਤਿਆ ਸੋ ਪੰਡਿਤੁ ਬੀਨਾ ਗੁਰੁ ਸਬਦਿ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
 ਅੰਦਰੁ ਖੋਜੈ ਤਤੁ ਲਹੈ ਪਾਏ ਮੋਖੁ ਦੁਆਰੁ ॥ (650)
 ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਚਨ ਹਨ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਆਮ ਸੰਸਾਰੀ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਬੰਦਾ ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ ਤਬਾ ਆਪਣੀ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਝੂਠੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਭਰਮ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੀਰੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਤ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਸੁਚੇਤ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬੋਲੋਭੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਫਜ਼ੂਲ ਦੀ ਨੱਠ-ਭੱਜ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਓਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਖੁਆਰ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਚਨ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਓਹੀ ਮਨੁੱਖ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਭਾਵ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਗਿਆਨ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਿਆਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਅੰਦਰਲੇ ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਆਤਮ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਦੁਆਰ ਮਨ ਨੂੰ ਖੋਜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।
 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਗਮਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਬ-ਵਿਆਪੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀ ਰਾਸ ਪੁੰਜੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਨੁਭਵੀ ਮਨ ਸਰੀਰ ਦਾ ਰਾਜਾ ਭਾਵ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਕਤਸ਼ੀਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਨ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਜਬਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਜੇ ਆਪਣੀ ਲਿਵ ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਹਿਜ ਸੁਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਧਾਰਮਿਕ ਆਡੰਬਰ ਤੇ ਕਰਮਕਾਂਡ ਫਜ਼ੂਲ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਆਪਣਾ ਚੇਤਨ ਮਨ ਹੀ ਹਉਮੈ ਰਾਹੀਂ ਬਣੀ ਆਪਣੀ ਝੂਠੀ ਹੋਂਦ ਤੇ ਬੋਲੋਭੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ (ਤ੍ਰਿਸਨਾ) ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਕੇ ਸਹਿਜ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਐ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ

ਹਿੰਦੀ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ

‘ਉਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋ!’ ਪਤਨੀ ਨੇ ਮੂੰਹ ਫੇਰ ਕੇ ਕਿਹਾ।

‘ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਬੂਟ ਵੀ ਪਹਿਨ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਅੱਡੀਆਂ ਫਟਣੀਆਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਦ ਮੈਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗਰੀਬਾਂ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂ- ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਮੇਰੀਆਂ ਇਹ ਅੱਡੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਫਟੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਇਹੋ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ।’

ਹੁਣ ਪਤਨੀ ਪਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਗਈ। ਪਤੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਝਾਕਣ ਲੱਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਨਮੀ ਤੈਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਨਮੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਤਨੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤੈਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ।

* ਮੂਲ : ਸੁਰੇਸ਼ ਸੌਰਭ
 * ਅਨੁ : ਪ੍ਰ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ

‘ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਕਰਾਂ?’

‘ਇਸੇ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੂਟ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਸੁਣਦੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋ? ਜਦੋਂ ਵੇਖੋ, ਚੱਪਲਾਂ ਹੀ ਪਹਿਨ ਕੇ ਚੱਲ ਪੈਂਦੇ ਹੋ - ਪਤਨੀ ਖਿੜ ਕੇ ਬੋਲੀ।’ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਇਕ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਨ। ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਉਹ ਸਿਰਫ ਚੱਪਲਾਂ ਹੀ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਹਰ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਚੱਪਲਾਂ ਹੀ ਪਹਿਨੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ।

ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਮਹਾਨ ਘੁਲਾਟੀਆ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ

ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣਾ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਘੁਲਾਣਾ ਹੈ। ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੀਲਾ ਵਿਖਾਉਣੀ। ਉਹ ਵੀਹ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤਕਤਾ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਿੰਗ ਮਾਰਟਨ ਲੂਥਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਹਾਨ ਘੁਲਾਟੀਆ ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਭੇਡ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਈਆਂ ਤਕ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਲਮਾਂ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਲਫਜ਼ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ 'ਚ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਉਹਦਾ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਅਰਬਾਂ ਅੱਖਾਂ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਉਹਦੇ ਮੁੱਕਿਆਂ ਦੇ ਜਲਵੇਂ ਵੇਖਦੀਆਂ। ਬੋਕਸਿੰਗ ਦਾ ਉਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਸੀ।

ਉੱਜ ਵੀ ਉਹ ਅਲੋਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਧਰਮ ਬਦਲਿਆ, ਕੋਚ ਬਦਲੇ, ਨਾਂ ਬਦਲਿਆ, ਸ਼ੌਕ ਬਦਲੇ, ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਪਤਨੀਆਂ ਬਦਲ ਕੇ ਚਾਰ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਏ। ਉਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ-ਬੱਧੀ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਅਖਾੜਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਗਾਰ ਰਿਹਾ। ਉਹਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਤਕ ਅੱਪੜੀ। ਉਹਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਭੇਡ ਭਿੱਤੇ, ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਜੇਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਿਤਾਬ ਜਿੱਤਿਆ, ਤਿੰਨ ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਨੌਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਬਾਪ ਬਣਿਆ। ਉਹਦੀ ਧੀ ਲੈਲਾ ਨੇ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਿਆ। ਚੁੜਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਅਠਾਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਯੋਲੰਡਾ ਨਾਲ ਚੌਥਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ। ਆਖ਼ਰ ਉਹ ਪਾਰਕਿਨਸਨ ਦੀ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ 74 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਔਲਾ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੁੱਝੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਵਿਚ ਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਕੰਬਦੇ ਸਨ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਰਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਸਮਝਿਆ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਰ 'ਚ ਖਾਧੇ ਸੈਂਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੁੱਕਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਗਾੜ ਹੋਵੇ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਹਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਪਾਰਕਿਨਸਨ ਸਾਈਨਡਰੋਮ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਡਾ. ਰਾਜਕੋ ਮੈਡਨੀਕਾ ਨੇ ਬਿਮਾਰੀ ਲੱਭੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਦਵਾਈ ਦਾ ਲੂਹ 'ਚ ਰਚਿਆ ਭੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਲੂਹ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਜਿਸ ਉਤੇ ਪੰਜ ਛੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਵਕਤ ਲੱਗਣ ਲੱਗਾ। ਆਖ਼ਰ ਹੋਣੀ ਲੈ ਬੈਠੀ।

ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਨਾਂ ਕੈਸੀਅਸ ਕਲੇਅ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਜਨਮ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲੂਈਸਿਵਿਲੇ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ 17 ਜਨਵਰੀ 1942 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 6.35 ਵਜੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਬੱਚਾ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਹ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੱਸ ਚੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਹਦੀ ਟਿਕਟ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਤਿੰਨਾਂ ਚਹੁੰ ਬੱਚਿਆਂ ਜਿੰਨੀ ਖੁਰਾਕ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਦੇ ਨੇ ਮਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਘਸੁੰਨ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਉਹਦਾ ਦੰਦ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਢਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਗੀ-ਗੀ ਉਹਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬੇਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੇ 'ਗੋਲਡਨ ਗਲੋਵਜ਼' ਕੱਢੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ 'ਗਿਫਟ ਆਫ਼ ਗਾਡ'।

ਉਹ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਦਾ ਸਾਈਕਲ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਬੋਕਸਿੰਗ ਦਾ ਇਕ ਕੋਚ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕੈਸੀਅਸ ਕਲੇਅ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਜੇ ਤੂੰ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਸਿੱਖ ਲਵੇਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਘਸੁੰਨਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਤੇਰੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।" ਉਹ ਉਹਤੋਂ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਸਿੱਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਉਹ ਦਰਮਿਆਨਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਰਦਾ ਸੀ: ਮੈਂ ਮਹਾਨ ਬਣਾਂਗਾ! ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਛੁਪਿਆ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਘੜਵਾਂ ਤੇ ਲਿਸ਼ਕਵਾਂ: ਕੈਸੀਅਸ ਕਲੇਅ। ਰੋਮ ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ-1960 ਦੇ ਟਰਾਇਲਾਂ ਲਈ ਉਹਨੂੰ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨੋਂ ਡਰਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਕੋਚ ਜੋਅ ਮਾਰਟਿਨ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲਈ ਮਸੀਂ ਮਨਾਇਆ। ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਚ

ਉਹ ਟਰਾਇਲਾਂ 'ਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮੁੜਵੀਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟ ਹਵਾ 'ਚ ਚਲਾ ਮਾਰੀ ਤੇ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਲੂਈਸਿਵਿਲੇ ਮੁੜਿਆ। ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਰੋਮ ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ 'ਚੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਿਆ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਪੰਨ-ਪੰਨ ਹੋ ਗਈ। ਯੂਰਪ ਦੀਆਂ ਗੋਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਂਵਲੇ ਚੈਂਪੀਅਨ ਦੇ ਚੁੰਮਣ ਲਏ ਤੇ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਵਜੋਂ ਰੋਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਸੀ ਤੇ ਮੁੱਕੇ ਵਿਚ ਵਦਾਨ ਦੀ ਸੋਟ। ਉਹ ਤਿਤਲੀ ਵਾਂਗ ਮੰਡਰਾਉਂਦਾ ਤੇ ਮੱਖੀ ਵਾਂਗ ਡੰਗ ਮਾਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਬੜਬੋਲਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੂਈਸਿਵਿਲੇ ਦਾ 'ਲਿੱਪ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹੈਨਰੀ ਕੂਪਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਕੂਪਰ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਸੋਨੀ ਲਿਸਟਨ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਚੈਲੰਜ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਸੋਨੀ ਲਿਸਟਨ ਪੱਚੀ ਭੈਣ ਭਾਈਆਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਡਣ ਪਰੀ ਵਿਲਮਾ ਰੁਡੋਲਫ ਉੱਚੀ ਭੈਣ ਭਰਵਾਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿੱਕੀ ਸੀ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੋਲੀਓ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਏਡੋ ਵੱਡੇ ਟੱਬਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਬੱਚੇ ਕਿਵੇਂ ਪਲਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਵਰਲਡ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਦੇ ਰਹੇ!

ਸੋਨੀ ਲਿਸਟਨ ਨਿੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਈ ਮਾੜਾ ਧਾੜ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਸਿੱਖੀ। 25 ਫਰਵਰੀ 1964 ਨੂੰ ਕੈਸੀਅਸ ਕਲੇਅ ਨੇ ਸੋਨੀ ਲਿਸਟਨ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰਜ ਜਿੱਤੀ ਤੇ ਮਹਾਨ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਅਖਵਾਇਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਜ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਇਸਲਾਮੀ ਨਾਂ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸਲਾਮ ਜਗਤ ਨੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਜ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਮਿਸਰ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਾਸਰ ਵਰਗੇ ਕੋਰੋ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉਤੇ ਉਹਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਹੁੱਥ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ: ਅਲੀ ਸਾਡਾ ਹੈ!

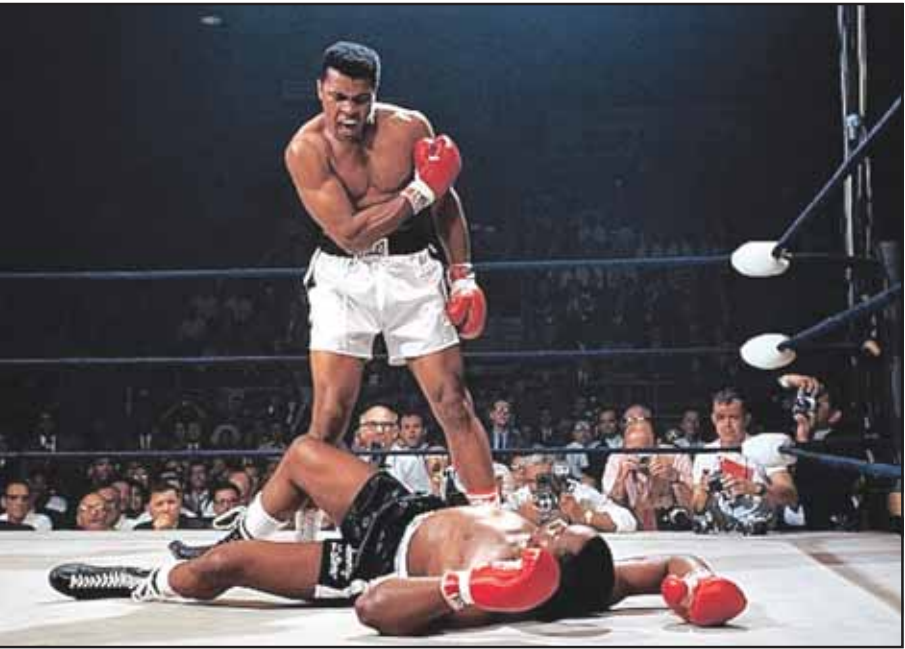
ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਕੇ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਨੇ ਸੋਂਜੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਲਈ। ਸੋਂਜੀ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਲੰਡੇ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਚ ਅੱਧਨੰਗੀ ਵਿਚਰਦੀ ਅਤੇ ਨੱਚਣ ਗਾਉਣ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, "ਜੱਜ ਸਾਹਬ, ਇਹਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੇਖੋ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਹੀਂ। ਮੇਰਾ ਇਹਤੋਂ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾਓ।"

ਜੱਜ ਨੇ ਤਲਾਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸੋਂਜੀ ਲਈ ਦਸ ਸਾਲ ਤਕ ਦਾ ਖਰਚਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਸੋਂਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਅਲੀ ਅੰਤ ਵੇਲੇ ਯਾਦ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤਕਤਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਉਹਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਹ ਸਕੇ ਜਾਂ ਨਾ ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਹ ਲਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਕੀ ਯਾਦ ਰੱਖੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪਿਆ ਸੀ।" ਖਰਚਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਕੇ ਉਹ ਕਲੱਬ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗਈ ਤੇ ਮਨਚਾਹੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਨੱਚਣ ਗਾਉਣ ਲੱਗੀ।

ਉਧਰ ਵੀਅਤਨਾਮ ਦੀ ਜੰਗ ਛਿੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੰਗ 'ਚ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਬੰਦੂਕ ਨਹੀਂ ਫੜਨੀ।" ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਹਦੀ ਨਾਬਰੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜਨ ਵਾਲਾ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਉਹਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲਿਆ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਸੁਣਾਈ ਤੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਜ਼ਾ ਨੇ

ਸਿਖਰ ਦੀ ਜੁਆਨੀ ਵਿਚ ਅਲੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬੋਕਸਿੰਗ ਦੇ ਰਿੰਗ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ।

ਉਹ ਰਿਹਾਅ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈ। ਉਸ ਨੇ ਆਲਮੀ ਚੈਂਪੀਅਨ ਜੋਅ ਫਰੇਜ਼ੀਅਰ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਤਾਜ ਜਿੱਤਿਆ। ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਉਹਨੇ ਜਾਰਜ ਫੋਰਮੈਨ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰਜ ਜਿੱਤੀ। ਉਦੋਂ ਤਕ ਉਹੀ ਇਕੋ ਇਕ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਜਿੱਤੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨੇ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰਜ ਖੁਹਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿਤਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਖ਼ਰ ਲਿਓਨ ਸਪਿਕਸ ਨੇ ਜੂਨ 1977

ਵਿਚ ਉਹਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ।

ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਨੇ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਤੀ ਮੋਟੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇਸਲਾਮ ਬਾਰੇ ਲੈਕਚਰ ਵੀ ਕੀਤੇ। 1980 ਵਿਚ ਮਾਸਕੋ ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬੁਲਾਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਇਆ। ਉਹ

ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਪੜ੍ਹਨ ਸਮੱਗਰੀ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਵੰਡਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵੀ ਵੰਡੀਆਂ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਗੋਲ ਭਰਵੇਂ ਚਿਹਰੇ, ਗੰਭੀਰ ਮੁਦਰਾ ਤੇ ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਔਲਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਸਰਗਰਮ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਫਤੁਹ ਕੁੱਦ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਲੈਰੀ ਹੋਮਜ਼ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਿਆ। 2 ਅਕਤੂਬਰ 1980 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ

ਚੈਂਪੀਅਨ ਲੈਰੀ ਹੋਮਜ਼ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਉਤੇ ਮੁੱਕਿਆਂ ਦੀ ਉਹ ਬੁਢਾੜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਲੀ ਦੇ ਆਉਸਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਤੌਰ ਉੱਡੇ ਰਹੇ। ਕੇਵਲ ਸੱਤਵੇਂ ਗੇੜ 'ਚ ਅਲੀ ਨੇ ਕੁਝ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾਏ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣੀ। ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਗੇੜਾਂ 'ਚ ਲੈਰੀ ਹੋਮਜ਼ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਦਾ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਸਵੇਂ ਗੇੜ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਦਮ ਲੈਣ ਬੈਠਾ ਤੇ ਗਿਆਰਵੇਂ ਗੇੜ ਲਈ ਉੱਠ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਇੰਜ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤਕਤੋਂ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਦੀ ਹਾਰ ਨਾਕ ਆਉਟ

ਕੌਲਿਜੀਅਮ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਵਾਦ

(ਸਫਾ 15 ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਕੌਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਬੈਚ ਨੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, '(ਜੱਜਾਂ) ਦੇ ਨਾਮ ਕਲੀਅਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ। ਸਿਸਟਮ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇਗਾ? ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਰੰਜ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਉਂ ਲੱਗਦੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਜੁਡੀਸੀਅਲ ਐਪੋਇੰਟਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2014 ਦੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਨਾਪੁਸ਼ ਹੈ। ਕੀ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚਲੀ ਦੇਰੀ ਦਾ?" (ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।)

ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਅਨਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ। ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਾਂ-ਬੱਧਤਾ (ਟਾਈਮਲਾਈਨ) ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਫਾਈਲ ਦੱਬੇ ਰੱਖਣਾ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ। ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਕ ਕੇ ਜਸਟਿਸ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਮਾਣਗਾਨੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਤਕ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ 6 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਆਰ. ਵੈਨਕਟਾਰਾਮਾਨੀ ਨੇ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 44 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 3 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਕਲੀਅਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕੌਲਿਜੀਅਮ ਦੁਆਰਾ 104 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 44 ਨਾਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਮਹਾਨ ਖਿਡਾਰੀ

ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 647-785-1661

ਦੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖ਼ਾਬ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੱਸਦੇ ਸਨ ਕਿ ਹਾਰ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਕਈ ਮਿੰਟ ਸਟੂਲ ਤੋਂ ਉੱਠ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਿਆ। ਉਹਦਾ ਚਿਹਰਾ ਲੱਭ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਭਵੰਤਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਇੰਜ ਵੇਖਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਡਰਾਉਣੇ ਸੁਫਨੇ 'ਚੋਂ ਜਾਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਬੜਕ ਮਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਹਾਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮਾਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ, "ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਨੂੰ ਮਰ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਨਾ ਸਮਝੋ। ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਅਖਾੜੇ 'ਚ ਉੱਤਰਾਂਗਾ ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਅਲੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮਹਾਨ ਹੈ!"

ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਬੜਕ ਹੀ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਿਨ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਪਰ ਬੜਕਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮੁੱਕੀਆਂ। ਉਹ ਪਾਰਕਿਨਸਨ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਕੰਬਦੇ ਰਹਿਣਾ ਉਹਦੇ ਭਾਗ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। 1996 ਵਿਚ ਅਟਲਾਂਟਾ ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਕੰਬਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਜੋੜ ਜਗਾਈ ਸੀ ਜਿਥੇ ਉਹਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਲ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਪਰ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦਾ। ਉਹ ਪਾਰਕਿਨਸਨ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਜੁੜਦਾ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਮੂਨੀਆ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੋਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹਸਪਤਾਲ। ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਸਾਹ ਨਾ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ। ਆਖ਼ਰ 3 ਜੂਨ 2016 ਨੂੰ ਐਰੀਜੋਨਾ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਫੀਨੈਕਸ ਦੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਸਾਧੂ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਜਿੰਦਗੀ ਬਿਲਾਸ' ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸੱਚ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ:

...ਕੋਈ ਰੋਜ਼ ਤੂੰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸੈਰ ਕਰ ਲੈ,
ਬੱਧੀ ਵਿਚ ਤਬਲੇ ਦੇ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹਿਣੀ
ਆਖ਼ਰ ਉਮਰ ਦੀ ਡੋਰ ਨੇ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ
ਗੁੱਡੀ ਸਦਾ ਨਾ ਜੱਗ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ ਰਹਿਣੀ।

ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਮੰਨ ਕੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ/ਬਦਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਮੁੱਦਤਾਂ ਤੀਕ ਚਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਓਹੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਦਾਮਿਨੀ' ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੰਵਾਦ 'ਤਾਰੀਖ ਪੇ ਤਾਰੀਖ, ਤਾਰੀਖ ਪੇ ਤਾਰੀਖ' ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਕਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਮਰ-ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਆਜ਼ਾਦ ਨਿਆਂ-ਪਾਲਿਕਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਟੇਕ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ, ਸਰਕਾਰੀਤੰਤਰ, ਗੋਦੀ ਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ, ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ, ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਸੱਤਾ-ਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦਾ 'ਟਰੋਲ ਬ੍ਰਿਗੇਡ' ਕੌਲਿਜੀਅਮ ਦੇ ਭੰਡੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਸ ਤੋਂ ਇੰਜ ਲੱਗਦੇ ਕਿ ਦੇਰ ਸਵੇਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਧਨਖੜ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਚੈਲੰਜ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਇਕ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਘੜੀ ਹੈ।

ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਲੋਕ-ਮੁੱਖਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਪੂਰਨ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ, ਜੋ 'ਇੰਡੀਆ' ਹੈ, ਦੀ ਸਰਬ-ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਵਸੀਮ ਬਰੇਲਵੀ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹੈ-
ਅਸੂਲੀਂ ਪੈ ਜਹਾਂ ਆਂਚ ਆਏ ਤੋ ਟਕਰਾਨਾ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ,
ਜੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋ ਤੋ ਫਿਰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਨਾ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸੰਸਾਰ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ

ਕਰੀਬ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਖੁਰਾਕ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰਜ਼ਿਮੇਵਾਰਾਨਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਨਾਲ ਲੋਕ ਵਿਲੱਭ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕਾਮੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚ ਚੁੱਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ 60 ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਫਤ ਅਨਾਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹੀ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਤਿ ਲੋੜੀਂਦਾ ਦਖਲ ਦੱਸ ਕੇ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਰੱਦੀ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਕੋਵਿਡ-19 ਅਤੇ ਕੰਮਕਾਜੀ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ 'ਤੇ ਪਿਆ

ਔਨਿੰਦਯੋ ਚਕਰਵਰਤੀ

ਅਸਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸੇਕ ਵਿਕਸਤ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਮੁਲਕਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਅਦਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਫਾਰ ਅਨਲੀਮਿਟਿਡ ਪ੍ਰੋਸਪਰਿਟੀ ਨੇ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੂਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਚਾਰ ਜਣਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਇਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਦਾਦ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ 14 ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 80000 ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਇਮਦਾਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਤਿਕਥਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇੱਥੇ ਇਹ ਕੋਈ ਬਹਿਮ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਨਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਵਿਕਸਤ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਜਗਤ ਅੰਦਰ ਸੱਜੇਪੱਖੀ ਸਾਸਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਵੀ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਕਲਿਆਣਵਾਦ ਵਿਰੋਧ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਮਕਾਜ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਸ ਦੇ ਤਾਣੇ ਪੈਣੇ 'ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ।

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਸੁਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸੁਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਲੰਘਦਾ ਜਦੋਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤਾਂ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਇਕ ਖ਼ਬਰ ਛਪੀ ਕਿ ਸੀਮਿੰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਮਰ ਦੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਵਿਚ ਬਿਹਾਰ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋਨੀਪਤ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ

ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਮਚੰਦਰਨ

(ਆਈ.ਐੱਮ.ਐੱਫ.ਐੱਲ.) ਦੀਆਂ 300 ਬੋਤਲਾਂ ਫੜੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸੀਮਿੰਟ ਪ੍ਰਾਈਮਰ ਦੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਵਿਚ ਚੁੱਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੁਕੋਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਅਕਸਰ ਬਹੁਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਕਿਹੜੀ ਫੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਡਿਸਟ੍ਰਿਬਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਸਨ। ਧਰੁਵ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਨੇ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਬਿਹਾਰ ਨੂੰ ਭਿਜਵਾਈ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਨੈਤਿਕ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰਖ਼ਾਨੇਦਾਰਾਂ ਤੇ

ਉਦਮੀ ਇਸ ਆਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅਸਾਮੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਹਲੇ ਬਹਿ ਕੇ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਮਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਸਾਜ਼ੇ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚ ਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਰਤ ਬਚਾਓ ਉਪਰਾਲੇ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਮਾ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਤੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਵਸਤਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਦੇਵੇ।

ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਇਹ ਜਨਮਜਾਤ ਰੁਝਾਨ ਹੈ ਕਿ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਗਿਰਦੀ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਲ ਵਧੇ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਸ਼ੁੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲੋਂ ਕਿਰਤ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੀ ਦਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੀਰਘਕਾਲੀ ਰੁਝਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ 1930 ਵਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1970 ਵਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਦਰ ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਉਭਾਰ ਨਾਲ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਰ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਗਿਆ। ਇਸ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਜੰਗ ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਪੈ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ 1942 ਵਿਚ ਬੈਵਰਿਜ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ: 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਬਾਲ ਸਹਾਇਤਾ, ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ। ਜੰਗ ਦੇ ਭੰਨੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿੱਸਟਨ ਚਰਚਿਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਨਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਸਾਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਮੁਖ਼ਾਲਫ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੰਝ ਚਰਚਿਲ ਨੂੰ 1945 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਸੱਤਾ

ਵਿਚ ਆਈ ਜਿਸ ਨੇ ਬੈਵਰਿਜ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਕੌਮੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ (ਐਨ.ਐਚ.ਐਸ.) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ। ਐਨ.ਐਚ.ਐਸ. ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅਟੱਟ ਅੰਗ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਲੋਕ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਥੈਚਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਜੋਰਾ ਨਾ ਦਿਖਾ ਸਕੀ।

ਆਖਰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਮਹਿਰੂਮਾਂ ਦਾ ਅਚਨਚੇਤ ਖਿਆਲ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਿਆ ਸੀ? ਇਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਤਰਜ਼ੀਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਠੋਰ ਦਰਜਾਬੰਦ ਬਰਤਾਨਵੀ ਜਮਾਤੀ

ਫੂਕੇ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ "ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਕ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਮੁਆਹਿਦਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜੰਗ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੀ ਸੀ।"

ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਅੰਦਰ ਉਪਜੀ ਬੇਚੈਨੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਨੁਮਾ ਸਮਾਜਵਾਦ ਫੈਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯੂਰਪ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਟੇਟ/ਰਿਆਸਤ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਜੰਗ ਦੇ ਬਪੇਤੇ ਝੱਲ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਦਖ਼ਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮੁੜ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਮਰਦ ਜੰਗ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਹੋਰਨਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਣੀ ਸੀ। ਬਾਲ ਇਮਦਾਦ, ਮੁਫ਼ਤ ਸਿੱਖਿਆ, ਜੱਚਾ ਲਾਭ ਅਤੇ ਮੁਫ਼ਤ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਮੁਆਹਿਦੇ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਸਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕੀਆਂ ਪਰ ਉੱਥੇ ਰਾਜਕੀ ਦਖ਼ਲ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਉੱਚੀ ਦਰ ਅਤੇ ਵਾਜਿਬ ਉਜਰਤਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਵਰਲਡ ਇਨਐਕੂਐਲਿਟੀ ਡੇਟਾਬੇਸ (ਡਬਲਿਊ.ਆਈ.ਡੀ.) ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ 1942 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਇਕ ਫ਼ੀਸਦ ਹਿੱਸੇ ਕੋਲ ਕੌਮੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕਰੀਬ 22 ਫ਼ੀਸਦ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਹੇਠਲੇ 50 ਫ਼ੀਸਦ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ 15 ਫ਼ੀਸਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। 1970 ਤੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕ ਫ਼ੀਸਦ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਘਟ ਕੇ 11 ਫ਼ੀਸਦ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਹੇਠਲੇ 50 ਫ਼ੀਸਦ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵਧ ਕੇ 21 ਫ਼ੀਸਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਮਰੀਕਨ ਸਟੇਟ ਵੱਲੋਂ ਕਿਰਤ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ

ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਟੁੱਟ ਭੱਜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਕੁਲੀਨ ਹੁਣ ਗਰੀਬੀ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਤੋਂ ਅਛੋਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਮਾਈਕਲ ਫੂਕੋ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੈਵਰਿਜ਼ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਦਿਆਂ ਉਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਖ ਰਹੀ ਸੀ: "ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਗਲ ਵੱਢੋ ਪਰ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਹੋ ਜਾਓਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਨੌਕਰੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੱਕੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਤਮਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ।"

ਸ਼ਰਾਬ ਸਨਅਤ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ

ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਗਰਾਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਅਣਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਗਸਤ 2020 ਵਿਚ ਤਰਨਤਾਰਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ 110 ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਆਸ ਕਰਨੀ ਹੀ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸੇ ਨੇ ਹੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਖ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼-ਤੁਪ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰਖ਼ਾਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਦੇ ਟਰੱਕ ਭਰ ਭਰ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਆਬਕਾਰੀ ਦਿੱਤਿਆਂ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਟੈਕਸ ਸਮੇਤ ਬੋਤਲ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਮੁੱਲ ਵਸੂਲ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਖਿਲਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਘਾਤਕ ਮੈਥਨੋਲ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਤਿਆਰ ਕੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਭਿਜਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਸੂਰਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੱਥ ਪਾ ਸਕੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ

ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਕਰ ਕੇ ਹੋਈਆਂ 110 ਮੌਤਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਸ਼ਰਾਬ ਉਤਪਾਦਕਾਂ, ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰੀ ਵੱਡੀ ਤਰਾਸਦੀ ਗੰਨੇ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗਣ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢ ਕੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਕੇ ਮੋਟੇ ਪੰਦੇਬਾਜ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 110 ਮੌਤਾਂ ਲਈ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਰੰਗ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੈਥਾਨੋਲ ਲਈ ਕਸੂਰਵਾਰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲੁਕੋਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਨੈੱਟਵਰਕ ਪੂਰਾ ਸਥਾਈ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜੋ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਉਤਪਾਦਕ ਸਤਕਾਂ ਕਿਨਾਰੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਅਰਕੇਦਾਰ ਤੇ ਗੈਰ-ਮਾਅਰਕਾ, ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਮੈਥਾਨੋਲ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਡਿਸਟਿਲਰੀ ਵਿਚੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜੂਨ 2020 ਵਿਚ ਘਨੌਰ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਕਸਟਰਾ ਨਿਊਟਰਲ ਅਲਕੋਹਲ (ਈ.ਐੱਨ.ਏ.) ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸਿੱਧ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਖਦਸਾ ਸੀ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੀ ਕੁਝ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 2000 ਲਿਟਰ ਈਐੱਨਏ ਫੜੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਭਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਕਿ ਇੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਕਿਹੜੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਜਸਟਿਸ ਐੱਮਆਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ, "ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲ ਪਲੋਲ ਰਹੀ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ, "ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਤਰਾਸਦੀ ਵਿਚ ਪੀੜਤ ਕੌਣ ਹਨ? ਉਹ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਜੋ ਮਹਿੰਗੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਵਿਸਕੀ ਪੀਣ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਆਮ ਲੋਕ ਅਤੇ ਨਿਤਾਣੇ ਲੋਕ ਪੀੜਤ ਹਨ।" ਦਰਅਸਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੰਗਲ ਮਾਲਟ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਸੋਕੀਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਧੰਦਾ ਵੀ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਬਣੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਾਲੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿਚ ਭਰ ਕੇ ਵੇਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋ ਕੁ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਬਿਹਾਰ

ਕਰਾਉਣ ਕਰ ਕੇ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਹਤਰ ਉਜਰਤਾਂ ਲਈ ਸਮੂਹਿਕ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚਲੀ ਇਸ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਰਾਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਦੋ ਢੰਗ ਸਨ; ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ 'ਚ ਉਜਰਤਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਚੋਖੀ ਕਮੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। 1980 ਵਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਰੋਨਾਲਡ ਰੀਗਨ ਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਮਾਰਗਰੇਟ ਥੈਚਰ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਇਵੇਂ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਲੇਬਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣ ਮਿੱਥ ਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਜਰਤਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਟਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਮਲ ਸੌਖਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। ਅਗਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਨਵ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦੇ ਢਹਿ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਲ ਮਿਲਿਆ।

ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਉਣ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਢਿੱਲਾ ਪੈਣ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੂੰਜੀ ਲਈ ਸ਼ੋਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਅੰਦਰ ਆਮਦ ਰਫ਼ਤ ਸੁਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਜਰਤਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਘਟਣ ਅਤੇ ਹਕੀਕੀ ਉਜਰਤਾਂ ਵਿਚ ਖਤੌਤ ਆਉਣ ਨਾਲ ਮੰਗ ਨੂੰ ਠੰਮਣਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਢੰਗ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ ਦੇ ਆਸਰੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਿਸਫੋਟ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ 2008 ਵਿਚ ਆਲਮੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਲਮੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਮੁੜ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕੇ। ਇਹ ਉਹ ਪਸਮੰਜ਼ਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰਜੀਤੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਹੁਣ ਅਗਾਂਹ ਨਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਸਥਿਰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਅਜ਼ਮਾਈ ਮਹਿਰੂਮਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੇਜ 'ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਉਠ ਰਹੀ ਸਗੋਂ ਇਸ ਖ਼ਤਰੇ 'ਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਇਹ ਨਿਤਾਣੇ ਲੋਕ ਇਕੱਜ਼ੱਟ ਹੋ ਕੇ ਖੁਦ ਇਸ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਸਿਸਟਮ ਲਈ ਹੀ ਵੰਗਾਰ ਨਾ ਬਣ ਜਾਣ।

ਜਿਹੀ ਤਰਾਸਦੀ ਵਾਪਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਰਾਬ ਸਨਅਤ ਦਾ ਜਿਸ ਕਦਰ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜਿਕ ਦੰਭ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਝ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚ ਕੇ ਬੇਹਿਸਾਬ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਵੀ ਮੁਕਾਮੀ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੌਖ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਵੇਚਣਯੋਗ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਘਰੇਲੂ ਬੁਝਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਲਾਕਾਈ ਪੈਪਾ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਕੇ ਚੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਲਾਵੇ। ਇਸੇ ਕਦਮ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਕਾਮੀ ਤੇ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰੀ ਉਦਮੀ ਕਰੋਤਪਤੀ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਕਾਰਖ਼ਾਨੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਆਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜੇਗੀ ਤੇ ਇਹੀ ਇਕਮਾਤਰ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਇਸ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਤੇ ਬਿਹਾਰ ਸ਼ਰਾਬਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਸੂਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਹੈ।

ਸਰਮੁ ਧਰਮੁ ਦੁਇ ਛਪਿ ਖਲੋਏ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਮੱਕੇ ਦੀ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਜੀ ਕੋਲ ਸੈਦਪੁਰ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਕਮ ਅਯਾਸੀ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਲੋਕ ਬਾਬਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰ ਸਨ। ਹਾਕਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਨਿਜੀਹਿਤ ਪਾਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਰਮ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੋਵੇਂ ਉੱਡ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਲੋਕ ਸਿਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਗੱਲ ਕੋਈ 1520 ਈਸਵੀ ਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਬੀਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵੱਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕਈ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਵੀ ਹਾਕਮ ਐਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਅਯਾਸੀ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਕਮਾਂ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਢਾਹੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਿਹਤਮੰਦ ਮਰਿਆਦਾਵਾਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖੁਰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਛਬੀਲ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਵੱਡੇ ਬੰਦੇ' ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਮਹਿਫਲ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ। ਬੱਚੇ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਂ-ਪਿਉ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਚੰਗੇ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਿਹਤਮੰਦ ਮਰਿਆਦਾਵਾਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖੁਰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਗਜ਼ੀ ਵਿਆਹ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਝੂਠੇ ਵਿਆਹ ਕਰ ਕੇ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਕਈ ਸਨਸਨੀਖਿਜ ਅਨੈਤਿਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨਸ਼ਾ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਘਰ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੀ ਆਮ ਚਰਚਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ਾ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਅਤੇ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਬਹੁਤ ਵਧ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੰਮ ਨੂੰ ਖੋਖਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਸਬੰਧੀ ਹੁਣ ਤਾਂ ਲੋਕ ਨਿਆਪਾਲਕਾ ਉਪਰ ਵੀ ਉਂਗਲਾਂ ਚੁੱਕਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ ਤੋਂ ਵਿਰਵੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਨਸਾਫ ਉਡੀਕਦੇ ਉਡੀਕਦੇ ਜੀਵਨ ਲੀਲਾ ਖਤਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਮ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਫਸਰ ਲਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਹੀਨਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਫਸਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਨੂੰ ਨਾ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਕੀਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਮ ਹੈ ਨਾ ਸਮਾਜ ਦੀ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਾਹਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਦੀ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ।

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚਾ ਧਰਮ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਮਨੁੱਖ ਬਣਨਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕਾਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਅਸਲੀ ਰਾਹ-ਨੁਮਾ ਹਨ। ਗਿਆਨ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਖੋਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅੱਜ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੋਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋ ਸਕਣ। ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਸੈਦਪੁਰ ਵਿਚ ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਜੁੱਟ ਸਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਜਸੀ ਆਗੂ, ਧਾਰਮਿਕ ਨੇਤਾ, ਉੱਚ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਡੇਰੇਦਾਰ ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਗੁੱਟਬੰਦੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਤਰਦੇ ਉਸ ਬਰਫ ਦੇ ਤੋਢੇ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜੋ ਦਿਸਦਾ ਘੱਟ ਹੈ, ਹੁੰਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਤੱਕ ਭਾਵ ਪੂਜਾ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣ। ਉਹ ਰੱਬ, ਜਮ, ਜਮਦੂਤਾਂ ਅਤੇ ਜਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਡਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੱਗ ਬਣੇ ਰਹਿਣ। ਇਸ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਵੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਮਨੁੱਖ ਬਣਨ ਦਾ ਧਰਮ ਦਾ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਦੱਸੇ 'ਸੰਵਾਦ' ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਪੈਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਕੁਝ ਸੁਣੀਏ, ਕੁਝ ਕਹੀਏ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਕੁੱਝ ਸੁਣਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਕੇਵਲ ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲਗਪਗ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜੁਬਾਨ ਖੋਲ੍ਹਣੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰਹੀ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਵੀ ਭਾਗੀਦਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਉੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਨੇਤਾ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੰਤ ਪਾਲਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਇਹ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸਰਮੁ ਧਰਮੁ ਦੁਇ ਛਪਿ ਖਲੋਏ ਕੂੜ ਫਿਰੇ ਪਰਧਾਨੁ ਵੇ ਲਾਲੋ'।

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਫੋਨ: 587-436-4032

ਹਨ ਪਰ ਆਮ ਲੋਕ ਰੋਜ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਉੱਚ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੱਤ ਮਹਾਤਮਾ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਕਈ 'ਸਾਧ' ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਅਤੇ ਕਤਲ ਆਦਿ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੋਗਦੇ ਹੋਏ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਦਿਵਾਲੀਐਪਨ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਜੀ, ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਚੱਲੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਬਾਪੂ' ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਆਸ਼ਾਰਾਮ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਤਾਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਧੀਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਸੀ ਫੋਟੋ ਸਮੇਤ ਇਹ ਖਬਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪੀ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਬਾਪੂ' ਦੀ ਇੱਕ ਝਲਕ ਹੀ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਦੀਵਾਲੀਐਪਨ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਸੇ ਵਾਲਾ ਸਾਧ ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਕ ਲੜਕੀਆਂ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਛਤਰਪਤੀ ਦੇ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ਸਜ਼ਾ ਅਧੀਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਵੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੁੱਖ ਕੱਟਣ ਲਈ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹਨ', ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਕਾਰਨ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ' ਵਗੈਰਾ, ਵਗੈਰਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ 'ਭੱਦਰਪੁਰਜ਼' ਵੀ ਬੜੇ ਸੰਗੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਹਵਾ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਸਿਹਰਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਂਜ ਇਹ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੁਝ ਕੁ 'ਸੰਤ-ਮਹਾਤਮਾ' ਐਸੇ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ 'ਚੰਗੀ ਪਹੁੰਚ' ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਵਾ ਵੱਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਧੰਦਾ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਖੌਤੀ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਧਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਗਿਆਨ ਵਿਹੁਣੇ, ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੱਗ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਤਲ ਸਾਧਾਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਖਾਤਰ ਹੱਥ ਜੋੜਦੇ, ਪੈਰੀਂ ਪੈਂਦੇ, ਲਿਲਕੜੀਆਂ ਕੱਢਦੇ ਅਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਖੌਤੀ ਸੰਤ ਜਦ ਆਪਣੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਕਰਕੇ

ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੁਤਿਕੀ ਵਿਚ ਫਸਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜਸੀ ਲੀਡਰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ/ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। 2017 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੌਤ ਵਿਖੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ 2 ਫਰਵਰੀ 2017 ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਿਆਨ ਛਪੇ ਸਨ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਧਮਾਕੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਸਿਰਸੇ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਇਕ ਡੇਰੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਵੀ ਰੁਕ ਗਈ ਤੇ ਇਹ ਨੇਤਾ ਵੀ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਠੰਢੇ ਬਸਤੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜਦ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਗੈਰ-ਇਖਲਾਕੀ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦਾ ਠੱਪਾ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਖਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਕਰਜ਼ਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਲਾ ਲਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੋਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਆਸ਼ੂ ਬੋਨਿਆਮੀਆਂ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੋਤ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਵਜ਼ੀਫਾ ਸਕੈਂਡਲ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਛਤਰ-ਛਾਇਆ ਕਰਕੇ ਵਜ਼ੀਫਾ ਘੁਟਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੋਨਿਆਮੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕੀ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਫੌਰਨ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦਾ ਵਾਦੇਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕੇ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਮਰਥਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੰਤਰੀ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਾਮ ਅਰੋੜਾ ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਜਦ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਗਿਆ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ 'ਸ਼ਰਮ ਰਹਿਤ' ਬੀਜੇਪੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਇੱਕ ਦੂਸਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਬੰਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਪੱਲਾ ਝਾੜਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਕਦਮ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਕਬਿਤ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿ ਸਕੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ ਕੁਝ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਮੂੰਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਹਮਾਮ ਵਿਚ ਸਭ ਨੰਗੇ ਹਨ। ਬਸ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਹੈ।

ਇਹੀ ਹਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਸਿੰਚਾਈ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿਚ ਦੋਵਾਂ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਜਨਮੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾ ਲਊ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਪੰਜ ਸਾਲ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਖੁੱਜੇ ਲਾ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾ

ਆਪਣੀ ਕਾਰਜ-ਸ਼ੈਲੀ ਉੱਤੇ ਸ਼ਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ ਤਰਕਹੀਣ ਵਾ ਵੇਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ

ਅਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਬਦਲਾ ਲਊ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰੋਣਾ ਹੀ ਰੋਂਦੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਆਈ ਭੀੜ ਨੇ ਦੋ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਲੱਗੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ/ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕੇ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਭਗਦਤ ਮਚ ਗਈ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਥਾ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਪਈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵੀ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਕੁਰਸੀਆਂ, ਬੈਂਚ ਜਾਂ ਸਟੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਅਪਹੁਦਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੀਤੀ ਬੇਅਦਬੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਬੋਲਣਾ ਮੁਨਾਸਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦੱਬੀ ਹੋਈ ਜ਼ਬਾਨ ਨਾਲ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਅੱਜ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਕੁਝ ਕਥਾਕਾਰ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਥਾ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕੁਰਸੀਆਂ ਜਾਂ ਬੈਂਚਾਂ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਬੋਲੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਇਹ ਹੁੜਦੰਗ ਮਚਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖੜੇ ਗਏ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਵਿਵਾਦਤ ਮੁੱਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗ੍ਰੰਮ 328 ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਤਕ ਸੱਚ ਸੰਗਤ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤ-ਪਨਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਥਾਕਾਰ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਥਾ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗ੍ਰੰਮ ਹੋਏ 328 ਸਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਵਿਵਾਦਿਤ ਪੰਥਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਕਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਧਰਮੀ ਹੋਣ ਦੇ ਅਸੂਲ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਘਟਨਾ

ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਠੋਕੇਦਾਰ' ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਕਾਰਜ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਬਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਏਗਾ।

ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਖਰਾਬ ਸਿਹਤ ਕਰਕੇ ਫਰਸ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦਾ ਕੁਰਸੀ/ਬੈਂਚ/ਸਟੂਲ 'ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਕਿਵੇਂ ਹੈ? ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬੋਲੇਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਚ। ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਉਚਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਟੇਜ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੋ-ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਉਚਾ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਰਨੀਚਰ ਭੰਨ ਕੇ ਜਾਂ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਧੜ ਅਤੇ ਸਿਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਬੇਅਦਬੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਿਰਦਾਰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਐਵੇਂ ਤਰਕਹੀਣ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਬੋਲਣ ਭਾਵੇਂ ਨਾ, ਪਰ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਖਦੇ ਹਨ।

ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿਚ ਭੈਣਾਂ, ਮਾਵਾਂ, ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਲੀ ਗਲੋਚ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਗੰਦੇ-ਮੰਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਨੱਚਣਾ-ਟੱਪਣਾ ਆਮ ਰਿਵਾਜ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੀ.ਜੇ. ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਗੰਦੇ ਮੰਦੇ ਗੀਤ ਲਵਾ ਕੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ, ਧੀ-ਪੁੱਤ-ਨੂੰਹ ਵਗੈਰਾ ਇਕੱਠੇ ਨੱਚ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਤਾ ਸ਼ਰਮ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਨਰਤ ਦਾ ਪੰਦਾ-2

ਸੱਜੇ-ਪੱਖੀ ਯੂਟਿਊਬਰਾਂ ਦੀ ਚਲਾਕੀ

ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲਾਂ ਨੇ ਮੀਡੀਆ, ਖਾਸਕਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਗਾਹ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੱਟੜ ਤਾਕਤਾਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਖੂਬ ਵਰਤ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਜਮਾਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੂਟਿਊਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਘੇ ਰਸਾਲੇ 'ਕਾਰਵਾਂ' ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨੀਲ ਮਾਧਵ ਅਤੇ ਅਲੀਸਾਨ ਜਾਫਰੀ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀਆਂ ਤਹਿਆਂ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੰਮੇ ਲੇਖ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਿਸ਼ਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

ਖਬਰ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਚੈਨਲਾਂ ਲਈ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਅੱਡਾ ਪਾਲਿਕਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸਸਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਸਮਾਨ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲਾਂ ਦਾ ਉੱਥੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸ਼ੋਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਅਜਨਬੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ, ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਰਖੀਆਂ ਉੱਪਰ ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਗੀ ਨਾਲ ਸੂਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਪਲੋਡ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਲਿਕਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀ ਕੋਸ਼ੀ ਹੈ ਭਈਆਜੀ ਕਹਿਨ, ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੋਅ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਐਂਕਰਿੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਕਰੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਅਮਰ ਉਜਾਲਾ ਨਾਲ ਕਰੀਅਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹਾਰਾ ਸਮਯ, ਆਜ ਤਕ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੰਡੀਆ ਟੀ.ਵੀ. ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਭਈਆਜੀ ਕਹਿਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਨਿਊਜ਼18 ਇੰਡੀਆ 'ਚ ਹੋਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਅਤੇ ਜੋਸ਼-ਖ਼ਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਵੱਧੇ ਮੁਰਦੇ ਉਖਾੜ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉੱਚਮੀ ਯੂਟਿਊਬਰ ਕਲਿੱਕਾਂ ਦਾ ਧਨ ਬਟੋਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕੇ ਚੰਗੇ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਆਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਿਊਜ਼ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ

ਨੀਲ ਮਾਧਵ/ਅਲੀਸਾਨ ਜਾਫਰੀ
ਅਨੁਵਾਦ: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਮਾਇਆ 'ਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਬਰ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਪਿਆਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਦੇ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ।

ਅਸੀਂ 12 ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਾਲਿਕਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪਹੁੰਚੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦਾ ਭੀੜ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਚੌਠੇ ਫੁੱਟਪਾਥਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰ ਰਹੇ ਯੂਟਿਊਬਰਾਂ ਦੇ ਕਈ ਮਾਈਕਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਜੁੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸ਼ਾਮ ਹਰ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਚੈਨਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਤਿੰਨ ਕੋਲ ਵੀਹ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਆਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਖਬਰ ਇੰਡੀਆ ਗਾਇਬ ਸਨ, ਜੇ.ਟੀ.ਵੀ. ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼15 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਈਕਾਂ ਉੱਪਰ ਲੱਗੇ ਲੋਗੋ ਤੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਚੈਨਲ ਕੋਲ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਇਕ ਮਾਈਕ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੈਮਰਾਮੈਨ ਆਪਣੇ ਕੈਮਰੇ ਨਾਲ ਵੀਡੀਓ ਲਾਈਟ ਨੂੰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ 'ਚ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਗਲੇ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਹੀ ਚੱਕਰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਰਿਪੋਰਟਰ ਕਿਸੇ ਅਜਨਬੀ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਦਿਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਵਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਨ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਰਾਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬੋਲਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਪਦੇ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਭੀੜ ਜੋ ਤਹੱਸ ਨਾਲ ਇਕ ਪਾਸੇ ਬੈਠੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਗੋੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਫਿਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੇ ਗੋੜ 'ਚ ਅਸੀਂ ਇਕ ਮੁਸਲਿਮ ਰਾਹਗੀਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭੀੜ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਘੇਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਹੈ? ਅਗਲੇ ਹੀ ਪਲ ਤਣਾਅ ਵਧਣ ਲੱਗਾ। ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਹੀ ਭੀੜ ਨੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਜਹਾਦੀ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਹਿਲਾ ਰਿਪੋਰਟਰ ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਡਰੋਂ ਪਾਸੇ ਹਟ ਗਈ। ਕੈਮਰਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ ਭੀੜ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੈਨਲ ਨੇ ਉਸ ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖੱਪੜ ਜਾਂ ਮਾਰ ਨਹੀਂ ਪਈ।" ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਨੇੜਲੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਨਾਟਕ ਦੇਖਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਚੈਨਲ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੰਸਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਕੈਮਰੇ ਬੰਦ ਕਰਨ 'ਚ ਮਾਹਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉੱਥੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਹੋਟਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇ ਜੋ ਬਾਕਾਇਦਗੀ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਵਿਕਾਸ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਪਹਾੜਗੰਜ ਸਥਿਤ ਸੈਮ ਬਾਰ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, "ਮੈਂ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਆ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਾਂ। ਮੈਂ ਕਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਜਾਂ ਟੀ.ਵੀ. ਉੱਪਰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੋ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ।" ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਗੀ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭੂਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ 'ਮਾਸਟਰ ਜੀ' ਨੂੰ ਮਿਲਾਇਆ। ਭੂਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਪੂਰਬੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਕਰਾਵਲ ਨਗਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਇਕ ਘੰਟੇ ਦਾ ਮੈਟਰੋ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਕੇ ਪਾਲਿਕਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਿਮਰ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਅਤੇ ਮਿੱਠ ਬੋਲਤਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਹ ਕੈਮਰੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਿਆ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਸ਼ਖ਼ਸ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਅਤਿਵਾਦ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਣ-ਪੱਤਣ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦਿੰਦਾ।

ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਅਸਥਿਰ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਈ ਬੁਲਾਰੇ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਨਾਬਾਲਗ ਹਨ। ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਫਾਲੋਇੰਗ ਵਧਾ ਲਈ ਹੈ। ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਨਾਬਾਲਗ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ 'ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਿਨ ਕਈ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲਾਂ ਉੱਪਰ ਬਾਈਟ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਇਕ ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓ ਨਾਲ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜਲੀਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ "ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ 'ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਨ'। ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਲੱਭ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੁਸਲਿਮ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਕਾਨ ਢਾਹਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਅਪਲੋਡ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਰਾਤ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਗਏ, ਇਕ ਵਧੇਰੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਬੁਲਾਰਾ 'ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ' ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ

ਕਿ ਹਰ ਸੂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਸਕਿਪਟ ਤੋਂ ਭਟਕ ਜਾਂਦਾ- ਅਕਸਰ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਤਾਂ ਕੈਮਰੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਂਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਖ਼ਬਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਮਾਲਕ-ਸੰਪਾਦਕ ਸੁਸ਼ੀਲ ਚੌਧਰੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਦੂਜੇ ਬਾਕਸ-ਪੌਪ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਇਕ ਹੀ ਬੁਲਾਰਾ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖ਼ਾਸ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਬੋਲਦੇ ਹਨ।" ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦੇ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੂਟਿਊਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਭੜਕਾਉ ਖ਼ਬਰਾਂ।

ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਬੁਲਾਰੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸੋਧਿਆ ਹੀ ਸਟੀਰੀਓ ਟਾਈਪ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 'ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ' ਨਾਰਾਜ਼ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਸ਼ਟ (ਅਦਿੱਤਿਆਨਾਥ) ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਧੇਰੇ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 'ਮਾਸਟਰ ਜੀ' ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਾਕਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਮੱਧ-ਵਰਗੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਕਿਵੇਂ ਧੋਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਆਮ ਵਰਗ ਵਿਚ ਹੋਰ 'ਮੁਸਲਿਮ ਬਹਿਨ', 'ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਮੋਲਵੀ', 'ਅਸਲ ਕਿਸਾਨ' ਅਤੇ 'ਹਰਿਆਣਵੀ ਲੜਕਾ' ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਨ। ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਕਸਰ 'ਸ਼ਾਰਪ ਟੀਨਏਜਰ' ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਖ਼ਬਰ ਇੰਡੀਆ, ਓ ਨਿਊਜ਼ ਹਿੰਦੀ, ਹੈੱਡਲਾਈਨਜ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਦਿ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰ ਦੇ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਿਊਜ਼18 ਦੇ 'ਭਈਆਜੀ' ਵਿਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਉਹ "ਭਾਰਤ ਮਾਤਾ ਦੀ ਜੈ" ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਨ ਲਈ ਬਜ਼ਰਗ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਟੋਲੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਸ਼ਾਰਪ ਟੀਨਏਜਰ' ਦੀ ਰਿਵਾਜ ਇਮੇਜ਼ ਖੋਜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਹੈਂਡਲ ਮਿਲ ਗਏ। ਇਸ 16 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਦੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਪੋਸਟਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਮਿਊਸਪਲ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹਨ।

'ਮੁਸਲਿਮ ਬਹਿਨ' ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਕਸਰ ਨਿਗਤ ਅੱਥਾਸ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਕ ਵਕਤਾ ਹੈ। ਅਗਸਤ 2020 'ਚ ਪਿਆਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੇ ਅੱਥਾਸ ਨਾਲ ਵੀਡੀਓ ਇੰਟਰਵਿਊ ਪਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ,

"15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਸਲਿਮ ਭੈਣ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ-ਯੋਗੀ ਦੀ ਦਰਿਆਇਲੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਰੀਫ਼, ਵੈਰੋਸੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ।" ਪਿਆਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸੇ ਮਾਹੌਲ ਦੇ ਹੋਰ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੁਝ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ, ਓ ਨਿਊਜ਼ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ- 'ਵੈਰੋਸੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੋਗੀ ਆਦਿਤਿਆਨਾਥ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਚੁਣੌਤੀ, ਨਿਗਤ ਅੱਥਾਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਉਸ ਦੀ ਔਕਾਤ'। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ

ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੱਥਾਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੁਲਾਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ਾਸ ਤਰੀਕਾ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਨਿਗਤ ਅੱਥਾਸ ਨੂੰ ਕਈ ਸ਼ੋਆਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਵਿਚ 'ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨ' ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਿਊਜ਼18 ਇੰਡੀਆ ਦੇ 'ਭਈਆਜੀ ਕਹਿਨ' ਉੱਪਰ ਉਸ ਨੂੰ 'ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ' ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਥਾਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਬੁਲਾਰਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ "ਐੱਨ.ਜੀ.ਓ. 'ਇਸਤਰੀ ਚੋਸ਼ੀ' ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਟੀਮ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਅਕਸਰ ਮੈਨੂੰ ਸਮਾਜੀ ਕਾਰਕੁਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।" ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ, "ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਫੌਨ ਜਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਬੁਲਾਰਾ ਹਾਂ।" ਨਾ ਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਊਜ਼18 ਨੇ ਅੱਥਾਸ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਅਵਸਥੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਭਰਮਾਉ ਸਨ, ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਦਰਸ਼ਕ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਣ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਸਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਫੈਕਟਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਬੁਲਾਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਿਗਤ ਅੱਥਾਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਕਿਉਂ ਦੇਖੇਗਾ? ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਮੁਸਲਿਮ ਬਹਿਨ' ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੀਏ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲਾਂ ਉੱਪਰ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਗੁੱਟ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬੰਦੇ ਜੋ ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਕੁੱਦ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਜਨਤਾ ਦੀ ਬੇਬਾਕ ਆਵਾਜ਼ ਬਣਨ ਲਈ ਖਿੱਚਣ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਚੈਨਲ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਉੱਪਰਲੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। 2020-21 ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੀ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰ ਅਤੇ ਖ਼ਬਰ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਵੀਡੀਓ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ (ਇਕੱਲੇ ਖ਼ਬਰ ਇੰਡੀਆ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਉੱਪਰ ਦੇ ਪੋਲੀਅਲਿਸਟਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 267 ਅਤੇ 123 ਵੀਡੀਓ ਹਨ)। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਮਾਫ਼ਵਾਦੀ, ਇਸਲਾਮੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਕੱਟੜਪੰਥ ਲਈ ਮੋਰਚਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੀ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰ ਦੇ ਕੁਝ ਵੀਡੀਓ ਵਧੇਰੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ- ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਇਕ ਬੰਬਨੇਲ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੋਰਨ-ਫਿਲਮ ਸਟਾਰ ਮੀਆ ਖਲੀਫਾ ਦਰਮਿਆਨ ਲੁਕਵੇਂ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਕਬੂਲ ਸੀ, ਉਹ 'ਕ੍ਰੋਧਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ' ਦੇ ਵੋਕਸ-ਪੌਪ ਸਨ।

ਜਨਵਰੀ 2021 ਦੇ ਅਖੀਰ 'ਚ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਉੱਪਰ ਗਾਂਜ਼ੀਪੁਰ ਧਰਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਰਹੀ ਸੀ। ਗਾਂਜ਼ੀਆਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸਾਂ ਨੇ ਧਰਨੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਤਾਇਨਾਤੀ ਕੀਤੀ। 28 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਟਿਕੈਡ) ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਡ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵਕ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਧਰਨੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ।

ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਖ਼ਬਰ ਇੰਡੀਆ ਦਾ 29 ਜਨਵਰੀ ਦਾ ਵੋਕਸ-ਪੌਪ ਵੀਡੀਓ, ਚਾਲੀ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਧਰਨੇ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਨੇ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ 'ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ' ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਕਰ ਰਹੇ ਖ਼ਬਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਰਿਪੋਰਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਧਰਨਾਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਰਨਾ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੰਗੇ ਫੈਲਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।" ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਕਈ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਹੋਰ 'ਸਥਾਨਕ' ਬੁਲਾਰਾ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਸੀ ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਯੂਥ ਵਿੰਗ- ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਯੁਵਾ ਮੋਰਚਾ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਇਕਾਈ ਦਾ ਆਗੂ ਸੀ। ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਕਿਸਾਨ ਮੁਲਕ ਦੀ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਫੌਜ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਫੰਡ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।" ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਬੁਲਾਰਾ ਵਿਨੋਦ ਸ਼ਰਮਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਵਾਹਿਨੀ ਨਾਂ ਦੀ ਅਤਿ-ਸੱਜੇਪੱਖੀ ਹਿੰਦੂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲਾਲ ਉਸ ਦਿਨ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਵੋਕਸ ਪੌਪ ਵਿਚ ਇਕ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਰਮਾ ਪਿੱਛੋਂ ਤੋਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਸਿਆਸੀ ਲਿੰਕ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਲਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਯੁਵਾ ਮੋਰਚਾ ਨੇ ਵੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ।

ਉਸੇ ਦਿਨ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨਾਕਾ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ। ਉਸ ਦਿਨ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਖ਼ਬਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, "ਕੀ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਤੌਤਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?" ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਝੰਡੇ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਬਾਰਡਰ ਖਾਲੀ ਕਰਾਵਾਂਗੇ। ਜੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।" ਭੀੜ ਚੀਕਦੀ ਹੈ, "ਦੇਸ਼ ਕੇ ਗੋਦਾਰਾਂ ਕੋ ਗੋਲੀ ਮਾਰੋ..."। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਅਜੇ ਵੀ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਟਵਿੱਟਰ ਅਕਾਊਂਟ 'ਤੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ਚੱਲਦਾ)

ਯੂਰੋ ਜ਼ੋਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਚੰਗੀਆਂ ਕੁਝ ਮੰਦੀਆਂ

ਮੈਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਾਸਲ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਣ ਦੀ ਚੋਸਟਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਵਿਕੀਪੀਡੀਆ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਹੱਡਬੀਤੀਆਂ ਵੀ ਸੀਮਤ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਜੱਗਬੀਤੀਆਂ ਵੇਖਣਾ ਸੁਣਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇ ਸੁਆਦ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖੁਦ ਦੇਖ ਕੇ ਜਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਤਕ ਕੈਨੇਡਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਬਾਈਲੈਂਡ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਘੁੰਮ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। 2019 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਸੱਦਾ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਘਰੇਲੂ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਕਾਦਮਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦਿਨ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੋਣ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਵੇਖ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਵੇਖਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਯੂਰਪ ਵੇਖਣ ਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਯੂਰਪ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਲਈ। ਮੈਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਠਾੜ
ਫੋਨ: +91-9198150-50617

ਸਾਮਰਾਜ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਗਿਆਨ ਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਤਰਬੱਲੀਆਂ ਮਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਯੁੱਗਪੁਰਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਗੈਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ੀ ਯੂਰਪ ਅੱਜ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਕ੍ਰਾਂਤਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਣਵੰਡੇ ਪੰਜਾਬ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਕ ਕਿਵੇਂ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਮਾਅਰਕੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬਗ਼ੈਰ ਕਿਵੇਂ ਸਾਰਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਉਚੇਰਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਕਿਵੇਂ ਜਿਉਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਉਚੇਰੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਜਿੰਨੀ ਸੋਸ਼ਲ ਸਕਿਉਰਟੀ ਉਹ ਗ਼ਰੀਬ ਤੋਂ ਗ਼ਰੀਬ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਲੋਕ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਉੱਤਰ ਏਨੀ ਛੇਤੀ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੇਖੇ ਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਨੁਭਵ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਯੂਰਪ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਮੱਧਕਾਲੀ ਯੂਰਪ ਦੀ ਅੱਜ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਯੂਰਪ ਜਾਵੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਲੱਗੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ, ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਲੱਗੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਲੱਗੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਮਝਣ ਸਮਝਾਉਣ, ਵੇਖਣ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ, ਇਸ ਖੇਡ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਸਾਖਣ ਚਰਨਜੀਤ ਹੀ ਸਫਰ ਸਾਥਣ ਦੀ ਬਣੀ।

ਬੈਲਜੀਅਮ ਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੁਝ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤ। ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੈਕੈਂਡੇਰੀ ਵੀਅਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਰਪ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਵਰਗਾ। ਕਦੇ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਰਿਹਾ। ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਡੱਚ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਦੋਨੋਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ, ਇਕ ਪਾਸਾ ਜਰਮਨ ਨਾਲ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਸੋ ਜਰਮਨ ਵੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੈਲਜੀਅਮ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਜਿਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ, ਉਹ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ। ਉਹ ਸਾਈਕਲ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਾਂਗ ਜਿੰਮ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ-ਖੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਗੋਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੜਕਾਂ ਉੱਪਰ ਜਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਈਕਲਾਂ ਲਈ ਬਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟਰੈਕਾਂ ਵਿਚ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਉਹ ਸਾਈਕਲ ਕੇਵਲ ਕਸਰਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਵਾਰੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਥਾਂ-ਥਾਂ

ਯੂਰਪ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਠਾੜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯੂਰਪ ਗੇੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਯੂਰਪ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਦਿਲਚਸਪ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਣ-ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਦੀਆਂ ਹਨ।

‘ਤੇ ਸਾਈਕਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਬਾਕਾਇਦਾ ਸਾਈਕਲ ਸਟੈਂਡ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਲੋਕ ਬਾਕਾਇਦਾ ਜਿੰਦਾ ਲਗਾ ਕੇ ਸਾਈਕਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੜੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬੈਲਜੀਅਮ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਚੋਰੀ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਸਾਈਕਲ ਕੇਵਲ ਕਸਰਤ ਜਾਂ ਸਵਾਰੀ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਢੋਆ ਢੁਆਈ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਈਕਲ ਵੀ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕਈ ਕਈ ਗੋਅਰਾਂ ਵਾਲੇ, ਕਈ ਕਈ ਪੈਡਲਾਂ ਵਾਲੇ, ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ

ਬਖਤਰਬੰਦ ਗੱਡੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਠੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ, ਪਟਾਕੇ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਕਲ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਗਾਣੇ ਵੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਥੋਂ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਬਾਹਰ ਹਾਈਵੇ ‘ਤੇ ਵੱਡੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਕੰਮ ਕਾਜ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਸੌਂਕੀਆ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਿੱਕੇ ਸਕੂਟਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਸੀਟ ‘ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨੀਵੇਂ ਜਿਹੇ ਗਡੀਰੇ ‘ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ

ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੈਲੈਂਸ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸੌਖਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸ ਹੋਰ ਹੁਨਰ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਰੀਰ, ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ‘ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਆਈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਟੋਚਨ ਪਾਉਣ ਜੋਗੇ ਰਹਿ ਗਏ; ਤਾਕਤ ਤੇਲ ਦੀ, ਤਕਨੀਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀ, ਫੁਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਾਡੀ, ਭਾਵੇਂ ਬਾਈਲਾਰਸ ਫਿਲਮ

ਬੈਲਜੀਅਮ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਗੈਂਟ ਵਿਚ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ।

ਪੈਡਲਾਂ ਵਾਲੇ, ਅੱਗੇ ਟੋਕਰੀ ਵਾਲੇ, ਪਿੱਛੇ ਟੋਕਰੀ ਵਾਲੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਰੈਮਾਂ ਵਾਲੇ, ਛੋਟੇ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਵੱਡੇ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਪਤਲੇ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਮੋਟੇ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ, ਵੱਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ, ਨੱਢੇ ਨੱਢੀਆਂ, ਕਾਲੇ ਗੋਰੇ, ਦਾਰੂ ਪੀਣੇ ਅਤੇ ਸੋਫੀ। ਕਮਾਲ ਇਹ ਕਿ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਅੱਗੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਲਾਲ ਲਾਈਟ ਜਗਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਈਕਲ ‘ਤੇ ਲਾਈਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸਰੀਰ ‘ਤੇ ਬੈਟਰੀ ਵਾਲੀ ਟਿਮਕਣੇ ਜਿੰਡੀ ਲਾਲ ਲਾਈਟ ਲਾ ਕੇ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚਲਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੈਲਮਟ। ਬਾਲਗ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਵੱਡੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਦੇ ਖੁਦ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ‘ਤੇ ਸਾਈਕਲ ਟਰੈਕ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਨਹੀਂ ਉੱਥੇ ਪੈਦਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੜਕ ‘ਤੇ ਦੂਜਾ ਹੱਕ ਸਾਈਕਲ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਾਂ ਬੱਸਾਂ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਟਰਾਮਾਂ ਵੀ ਰਾਹ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰੀਏ ਜਿੱਥੇ ਹੁਣ ਛੋਟੀ ਬਖਤਰਬੰਦ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਭਾਰੀ

ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਰੋਹੜੇ ਪਾ ਕੇ ਵੀ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬੈਟਰੀ ਨਾਲ ਵੀ ਚਲਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਥਾਂ ਪੁਰ ਥਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਪੈਸੇ ਪਾਓ ਅਤੇ ਚਲਾਓ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਛੱਡੋ, ਉੱਥੋਂ ਅੱਗੇ ਪੈਸੇ ਪਾ ਕੇ ਲੋੜਵੰਦ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੈਰਾਂ ਜਾਂ ਬੈਟਰੀ ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ।

ਇਕ ਸੜਕ ‘ਤੇ ਅਸੀਂ ਮਟਰਗਸ਼ਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਇਕ ਅੱਧਖੜ੍ਹ ਉਮਰ ਦੀ ਡੱਚ ਗੋਰੀ ਦਫਤਰੋਂ ਨਿਕਲੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਕਅੱਪ ਚੈੱਕ ਕੀਤਾ, ਸਕੂਟਰੀ ਵਿਚ ਕਾਰਡ ਸਵਾਈਪ ਕੀਤਾ, ਇਕ ਪੈਰ ਉੱਪਰ ਰੱਖ ਕੇ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਰੇੜ੍ਹਿਆ, ਸਕੂਟਰ ਰਿੜ੍ਹਿਆ, ਬੈਟਰੀ ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਮਿਲੀ, ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਅਗੂ ਗਈ ਅਗੂ ਗਈ। ਚਰਨਜੀਤ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ ਸਕੂਟਰ ਚਲਾਉਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਪਰ ਕਾਰ ਚਲਾਉਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ- ਦੇਖ ਤੂੰ ਤਾਂ ਦੋ ਟਾਇਰਾਂ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਬਹਿ ਕੇ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਐਂ, ਆਹ ਵੇਖ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਸਕੇਟ ਬੋਰਡਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕਾਫੀ ਰਿਵਾਜ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਕੇਟ ਬੋਰਡ ਬੈਲੈਂਸ

ਵੇਖ ਲਓ।

ਸਾਰੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੇਲ ਟਰੈਕਾਂ, ਟਰਾਮ ਟਰੈਕਾਂ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਵਿਛਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਬਨਾਉਣੀ ਜਲ ਮਾਰਗਾਂ ਵਿਚ ਨਿੱਕੀਆਂ ਬੋਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਜਹਾਜ਼ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਰੇਲ ਦਾ ਸਫਰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਨਾਲੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਰਨ ਤੋਂ ਗੈਂਟ ਤਕ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦਾ ਸਫਰ 35000 ਵਿਚ ਕੀਤਾ, ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ 15000 ਲੱਗਣਾ ਸੀ। ਮੈਕਿੰਡ ਕਲਾਸ ਸਾਰੀ ਭਰ ਗਈ, ਮਾਹਤਤ ਨੂੰ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦਾ ਟਿਕਟ ਕਟਾਣਾ ਪਿਆ ਪਰ ਮਿਲ ਗਈ ਮੈਕਿੰਡ ਕਲਾਸ ਦੇ ਰੇਟ ਵਿਚ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੋਂ ਦਾ ਉਸ ਦਿਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਸੀ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੱਸ ਐਵੇਂ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਟਸਨ ਜਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਟਿਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਗੋਰੀ ਟੀ.ਟੀ. ਨੇ ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਟਿਕਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੇ ਮੈਕਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋ, ਚਲੋ ਹੁਣ ਮੈਕਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਬੈਠੋ ਰਹੋ, ਅਗਲਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਉਣ ‘ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਗੱਡੀ ਬਦਲਣੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਫਸਟ ਵਿਚ

ਬੈਠਿਓ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਇਸ ਸੀਟ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਵੀ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਯੂਰਪ ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ‘ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਰੇਲ ਸੜਕਾਂ, ਹਵਾਈ ਸਫਰ ਦੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਲੋਕਲ ਪਬਲਿਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਇਸ ਉੱਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਆਮ ਕਰਕੇ ਗੱਡੀਆਂ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਟਾਈਮ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਟਾਈਮ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਲ ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਵੀ ਸਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਕਰਕੇ ਬੱਸਾਂ ਵੀ ਮਿੰਟਾਂ ਤਕ ਸਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰ ਵਗੈਰਾ ਅਕਸਰ ਗੁਗਲ ਟਾਈਮ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਟਾਈਮ ਸਿਰ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਮ (ਮੀਂਹ, ਝੱਖੜ, ਬਰਫ ਕਰ ਕੇ ਜਾਂ ਸੜਕ ਰਿਪੇਅਰ ਜਾਂ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਰ ਕੇ) ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਸਾਧਨ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਣ ‘ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਟਰੈਫਿਕ ਰੂਟ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਬਰਨ ਤੋਂ ਬਰੱਸਲ ਤਕ ਦਾ ਰੂਟ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਟੀ.ਟੀ. ਸੀਟ ‘ਤੇ ਆ ਕੇ ਦੱਸ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫਰੈਂਕਫਰਟ ਤੋਂ ਗੱਡੀ ਬਦਲਣੀ ਪਵੇਗੀ ਪਰ ਫਰੈਂਕਫਰਟ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਗੱਡੀ ਦਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੱਡੀ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਕੇ ਵੱਖਰੇ ਰੂਟ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲੋਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਪਬਲਿਕ ਐਡਰੈੱਸ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸਗੋਂ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪ ਆ ਕੇ ਦੱਸਦੇ ਸਨ। ਤਿੰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਦੀ ਗੱਡੀ ਨੇ ਸੱਤ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਲੱਗਣਾ ਸੀ ਜੋ ਦਸ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਲੱਗੀ। ਸਵਿੱਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਰਨ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਜਰਮਨ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਬੈਲਜੀਅਮ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਰੱਸਲ ਤਕ ਪੁੱਜਣਾ ਸੀ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਟ ਕਾਰਨ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਵੱਧ ਲੱਗੇ ਜੋ ਸਾਡੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਸਾਧਾਰਨ ਗੱਲ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵਧੇਰੇ ਗੱਡੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ, ਵੱਧ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇਖੇ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਸਾਡੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਆਖਦੇ ਸੀ, ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰੋ। ਲਿਖਤੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਅਵੱਸ ਆਵੇਗੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਜੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਇਕੱਲੀ ਚਿੱਠੀ ਆਈ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਕੇਸ ਕਰਾਂਗੇ, ਫਿਰ ਤਾਂ ਅਵੱਸ ਟਿਕਟ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਘਾਟਾ ਵੀ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਨਗੇ ਪਰ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਵੇਖਣ ਦੇ ਚਾਅ ਵਿਚ ਗੱਲ ਆਈ ਗਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਉੱਥੇ ਲੋਕਲ ਬੱਸਾਂ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਦੋ ਬੱਸਾਂ ਜੋੜ ਕੇ ਬਣਾਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਠਾਂ ਟਾਇਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਛੇ ਪਾਵਰ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਮੁੜਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਭੀੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਵਲਦਾਰ ਮੋੜਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੌਖੀਆਂ ਹੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਕਾਰਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ ਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਾਂ ਜੀ.ਐੱਮ. ਅਤੇ ਫੋਰਡ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਹਨ। ਬੋੜੀਆਂ ਜਪਾਨੀ, ਹਾਂਡਾ, ਨਿੱਸਾਨ ਅਤੇ ਸਜ਼ੂਕੀ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਦਾਰੀ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਯੂਰਪੀ ਜਰਮਨ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਬੀ.ਐੱਮ.ਡਬਲਿਊ, ਐਂਡੀ, ਮਰਸਡੀ ਬੈਂਜ਼, ਵੋਕਸਵੈਗਨ, ਪੋਰਸ਼ੋ, ਇਟਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਫਰਾਰੀ, ਲੈਂਬਰਗਿਨੀ, ਫੀਅਟ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਪੈਂਜੈਟ, ਸਿਟਰਨ ਤੇ ਰਨੌਲਟ ‘ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੱਡੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਹਨ। ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਪੋਰਟਸ ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਰਿਵਾਜ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ, ਪੁੱਠੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਾਲੀਆਂ, ਉੱਚੀਆਂ, ਲੰਮੀਆਂ, ਛੋਟੀਆਂ, ਨੀਵੀਆਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਪੋਰਸ਼ੋ ਤੇ ਲੈਂਬਰਗਿਨੀ ਤੇ ਫਰਾਰੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਸਪੇਸ ਲੱਭਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਪਾਰਕਿੰਗ ਸਪੇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਮਲਟੀ ਸਟੋਰੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਬਣਨ ਲੱਗੇ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਸਪੇਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਥਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਨੰਬਰ ਪਲੇਟ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਕਿੰਗ ਸਪੇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਥਾਂ ਫਾਇਰ ਬਿਰਗੇਡ, ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਲਈ ਛੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ

ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਫਰੈਂਕਫਰਟ ਦੇ ਇਕ ਰੇਲ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਝਲਕ।

ਜਰਮਨ ਵਿਚ ਲੋਕਲ ਬੱਸਾਂ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਦੋ ਬੱਸਾਂ ਜੋੜ ਕੇ ਬਣਾਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਠਾਂ ਟਾਇਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਛੇ ਪਾਵਰ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਮੁੜਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਭੀੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਵਲਦਾਰ ਮੋੜਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੌਖੀਆਂ ਹੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਕਾਰਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ ਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਾਂ ਜੀ.ਐੱਮ. ਅਤੇ ਫੋਰਡ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਹਨ। ਬੋੜੀਆਂ ਜਪਾਨੀ, ਹਾਂਡਾ, ਨਿੱਸਾਨ ਅਤੇ ਸਜ਼ੂਕੀ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਦਾਰੀ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਯੂਰਪੀ ਜਰਮਨ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੈ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ‘ਤੇ)

ਸੰਜੀਦਾ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਸਮਿਤਾ ਪਾਟਿਲ

ਉੱਘੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਸਮਿਤਾ ਪਾਟਿਲ ਦਾ ਜਨਮ 17 ਅਕਤੂਬਰ 1955 ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਰਾਠੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਮੋਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਸਨ ਜੋ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਰਹੇ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਿਖਾਈ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੁਸਤ ਦਰੁਸਤ ਵੀ ਪੂਰੀ ਸੀ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪੈਂਟ-ਕਮੀਜ਼ ਪਹਿਨਣੀ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਦੁਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਨਾਊਸਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਉੱਚ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਧੀ

ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸੇਖੋਂ
ਫੋਨ: +91-98145-07693

ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਅਛੋਪਲੇ ਜਿਹੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਭਰ ਲਿਆ। 1974 ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ 'ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਚੱਲੋ', 'ਗਮਨ', 'ਮੰਬਨ' ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਧੀਆ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। 'ਭੂਮਿਕਾ' ਤੇ 'ਮੰਡੀ' ਫਿਲਮਾਂ ਉਸ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਨ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਆਰਟ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਹੀ ਲੱਗ ਗਈ। 'ਬਾਜ਼ਾਰ' (82) ਤੇ 'ਸਪਰਸ਼' (84) ਵਰਗੀਆਂ ਕਿੱਨੀਆਂ ਹੀ ਕਲਾ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਵਪਾਰਕ ਫਿਲਮਾਂ ਨੇ ਵੀ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਯਸ਼ ਰਾਜ ਚੋਪੜਾ ਦੀ 'ਸ਼ਕਤੀ' ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰਾ ਦੀ 'ਨਮਕ ਹਲਾਲ' ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੁਨੀਲ ਦੱਤ ਅਤੇ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨਾਲ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਬਦਲੇ ਕੀ ਆਗ' ਵਿਚ ਡਾਕੂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨਾਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਰੀਨਾ ਰਾਏ ਵੀ ਸੀ ਪਰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ

ਅਦਾਕਾਰਾ ਸਮਿਤਾ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮੁਖੜਾ।

ਫਿਲਮ 'ਵਾਰਿਸ' ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇਖਣਯੋਗ ਸੀ ਖਾਸਕਰ ਖਲਨਾਇਕ ਅਮਰੀਸ਼ ਪੁਰੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰ ਕੇ ਡਾਇਲਾਗ ਬੋਲਣਾ ਅਤੇ ਨਾ ਬਿਤਕਣਾ ਉਸ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਸੀ।

ਮੋਹਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ' ਵਿਚ ਰਾਜੇਸ਼ ਖੰਨਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਆਇਆ ਵੀ ਕਿ ਦੱਬੀ-ਕੁਚਲੀ ਤੇ ਡਰੀ-ਸਹਿਮੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਅੰਦਰੋਂ ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਫਿਲਮ 'ਮਿਰਚ ਮਸਾਲਾ' ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 'ਤਰੰਗ', 'ਆਜ ਕੀ ਆਵਾਜ਼', 'ਭੀਗੀ ਪਲਕੋ' ਅਤੇ 'ਨਜ਼ਰਾਨਾ' ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਭਰਵੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਚਰਨਦਾਸ ਚੋਰ' ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਯੋਗ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਦਿਲ ਜਿੱਤਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਆਕ੍ਰੋਸ਼', 'ਨਿਸ਼ਾਂਤ', 'ਅਰਧ ਸੱਤਿਆ' ਅਤੇ 'ਅਰਥ'। ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਦੀ 'ਅਰਥ' ਵਿਚ ਚਾਰੇ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਸੀ ਪਰ ਸਮਿਤਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਭਰਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ।

ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੋਗਲ, ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਅਤੇ ਗੋਵਿੰਦ ਨਿਹਲਾਨੀ ਜਿਹੇ ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਬਾਖੂਬੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਹ ਅਦਾਕਾਰਾ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਭੋਗਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 31 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ 13 ਦਸੰਬਰ 1986 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸੰਸਕਾ ਕੋਲੋਂ ਵਿਦਾ ਲੈ ਗਈ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਇਰਦ ਗਿਰਦ ਹੀ ਕਿਧਰੇ ਵਿਚਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਕਦਰ ਜਾਨਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਰਮ ਜਾਂ ਰੀਨਾ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਤਾਤੀਆਂ ਉਸ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਈਆਂ। ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸਦਗਤੀ' ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪੱਛੋਂ ਵਰਗ ਦੀ ਔਰਤ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਜਿਸ ਖੂਬੀ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵਸਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਿਤਾ ਨੇ ਕੇਵਲ ਗਰੀਬੀ ਜਾਂ ਪੱਛਤੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜੀਵਿਆ ਬਲਕਿ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਖੂਬੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ

ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ 'ਆਖਿਰ ਕਿਉਂ', 'ਗੁਲਾਮੀ', 'ਕਿਆਮਤ', 'ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ' ਆਦਿ। ਸਾਂਵਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਤਿੱਖੇ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਇਸ ਅਦਾਕਾਰਾ ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਹੀਰੋ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਦੂਸਰੀਆਂ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਦੀ ਨਿਸਬਤ ਵਧੇਰੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਮੰਨਦਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਸਮਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਸਾਂਵਲਾ ਰੰਗ ਅਤੇ ਬੋਲਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਵਜੋਂ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਹਾਈ ਹੋਈਆਂ। ਆਪਣੀ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਦਮਦਾਰ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਕੇ ਸਮਿਤਾ ਨੇ

ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਗੋਰਾ ਜਾਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਅਸਲ ਗੱਲ ਤਾਂ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਿਭਾ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਵੱਕਾਰੀ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਹਾਸਲ ਹੋਏ ਜਿਸ ਦੀ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਵੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਹੀਰੋ ਐਕਟਰ ਰਾਜ ਬੱਬਰ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਘਰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਰਚਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਵੱਡਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੁਝ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਰਾਜ ਬੱਬਰ ਨਾਲ ਹੋਰਨਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਫਰਹਾਨ ਅਖਤਰ ਦੀਆਂ ਫਿਰਕੀਆਂ

ਫਰਹਾਨ ਅਖਤਰ ਨੇ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸ਼ਿਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧੀਆਂ ਸ਼ਾਕਿਆ ਤੇ ਅਕੀਰਾ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਸਕ ਖੂਬ ਦੁਆਵਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਚਾਰੇ ਜਣੇ ਹੱਸਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਨਾਲ ਅਦਾਕਾਰ ਨੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਇਮੋਜੀ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਸਵੀਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ਫਿਲਮ

ਨਿਰਮਾਤਾ ਫਰਹਾ ਖਾਨ ਨੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਇਮੋਜੀ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਕਿਆ ਤੇ ਅਕੀਰਾ, ਫਰਹਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਅਧੁਨਾ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਲ 2022 ਵਿਚ ਫਰਹਾਨ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼ਿਬਾਨੀ ਦਾਂਡੇਕਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਫਰਹਾਨ ਅਖਤਰ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਫਿਲਮ 'ਤੂਫਾਨ' ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਹ ਫਿਲਮ 'ਜੀ ਲੇ ਜ਼ਰਾ' ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਚੋਪੜਾ, ਆਲੀਆ ਭੱਟ ਤੇ ਕੈਟਰੀਨਾ ਕੈਫ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਫਰਹਾਨ ਅਖਤਰ 'ਉਡਣਾ ਸਿੱਖ' ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦੌਤਾਕ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਬਣਾਈ ਫਿਲਮ 'ਭਾਗ ਮਿਲਖਾ ਭਾਗ' ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉੱਠਣ-ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਵਾਂ-ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਦਮਦਾਰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਉਹ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੌੜ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਫਲ ਰਿਹਾ।

ਰੀਨਾ ਤੇ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਦੀ ਸਾਂਝ

ਆਪਣੇ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਦਾਕਾਰਾ ਰੀਨਾ ਰਾਏ ਜਿਸ ਨੂੰ 70 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਖੂਬ ਨਾਮ ਕਮਾਇਆ, ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਰੀਨਾ ਰਾਏ ਅਤੇ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਸਿਨਹਾ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਖੂਬ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਹ ਵੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਖਬਰਾਂ ਛਪ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਸਿਨਹਾ ਦੀ ਧੀ ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ ਸਿਨਹਾ ਦੇ ਨੈਣ-

ਨਕਸ਼ ਰੀਨਾ ਰਾਏ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਰੀਨਾ ਰਾਏ ਨੇ ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ ਸਿਨਹਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਲ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਹਿਜ਼ ਇਤਫਾਕ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਪਹਿਲਾਜ਼ ਨਿਹਲਾਨੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਸਿਨਹਾ, ਰੀਨਾ ਰਾਏ ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਰੀਨਾ ਨੇ ਫਿਲਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਉਹ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਗੇ। ਰੀਨਾ ਨੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਉਹ 8 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਵੇਗੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰੀਨਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਮੋਹਸਿਨ ਖਾਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉਸ ਨੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਿਤ ਅਦਾਕਾਰਾ ਰੀਨਾ ਰਾਏ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ ਸਿਨਹਾ।

Noblesville

Trucks & Trailer Repair Shop

15203 Stony Creek Way,
Noblesville, IN 46060

Truck & Trailer Alignment
Truck Oil Change
Truck & Trailer Brakes
Shock and Chambers
Drive Lines & AC Work
Tire Chnage, Repair, And
Balance
Reefer Oil Change * DPF
Work
Nox Sensor
Truck & Trailer Bushings
Air Compressor * Air Dryer
Radiator Change

Sam Bhullar: 317-995-2020
Gurbaksh S Randhawa
Call: 317-800-2976

Reliable

Trucks & Trailer Repair Shop

7401 Brookville Road
Indianapolis, IN 46239

Truck & Trailer Alignment
Truck Oil Change
Truck & Trailer Brakes
Shock and Chambers
Drive Lines & AC Work
Tire Chnage, Repair, And Balance
Reefer Oil Change * DPF
Work
Nox Sensor
Truck & Trailer Bushings
Air Compressor * Air Dryer
Radiator Change

Gurbaksh S Randhawa:
317-800-2976
Sam Bhullar: 317-995-2020

Reliable

Semi Trucks & Trailer Repair Shop

5520S Harding St., Suite : C,
Indianapolis, IN 46217

Truck & Trailer Alignment
Truck Oil Change
Truck & Trailer Brakes
Shock and Chambers
Drive Lines & AC Work
Tire Chnage, Repair,
And Balance
Reefer Oil Change * DPF
Work
Nox Sensor
Truck & Trailer Bushings
Air Compressor * Air
Dryer
Radiator Change

Jasbir Singh: 317-702-6302
Gurbaksh S Randhawa:
317-800-2976

TRUCK PARTS KING USA

Heavy duty Trucks &
Trailer Parts

7401 Brookville Road
Indianapolis, IN 46239

We will sell Trucks & Trailers tires
as well.

COMING SOON...

Gurbaksh S Randhawa
Call: 317-800-2976
Sam Bhullar: 317-995-2020